

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Uitvoeringsprogramma Tilburg NoordWest

Tilburg, juli 2023

Inhoudsopgave

	Titelpagina	1
	Voorwoord	3
	Tilburg Schônste stad van 't laand	3
1	Inleiding en samenvatting	4
1.1	Een goede start	4
1.2	Ruimte om te leven	4
1.3	Optimale kansen	4
1.4	Een wereld die jou ziet	5
1.5	Veiligheid	5
1.6	Crossovers	5
1.7	We doen het samen	5
	Waar komen we vandaan?	7
2	Waarom een PLUS-aanpak in NoordWest?	8
2.1	Goede start	10
2.2	Ruimte om te leven	10
2.3	Optimale kansen	11
2.4	Wereld die mij ziet	12
2.5	Veiligheid	13
3	Wat gaan we doen?	14
3.1	Goede Start	14
3.2	Ruimte om te leven	15
3.3	Optimale kansen	17
3.4	Wereld die mij ziet	20
3.5	Veiligheid	21
3.6	Crossovers tussen de opgaven	22
4	Ambities, doelen en mogelijke interventies	25
4.1	Goede Start	26
4.2	Ruimte om te leven	27
4.3	Optimale kansen	28
4.4	Wereld die mij ziet	29
4.5	Veiligheid	30

Inhoudsopgave

5	Werkwijze	32
5.1	Agenda Sociaal 013	32
5.2	Inwonersparticipatie	32
5.3.	Wijkgericht werken, zo doen we dat.	33
5.4	De Tilburgse PACT-methode (People Acting in Community Together)	33
5.5.	Leren en samenwerken in de praktijk.	34
6	Financiën	36
6.1	Interdepartementale aanpak	36
6.2	Aanvraag (inclusief tabellen)	36
6.3	Investering kernpartners	39
	Formats (inclusief financiën)	40
	Opgroeien met perspectief	40
	Ontwikkeling jonge kind	42
	School en omgeving	43
	Westerpark en omgeving	44
	Engerjefixers	45
	Basisbanen	46
	Aan de bakgarantie	48
	Extra ondersteuning bestaanszekerheid	49
	Inwonersparticipatie sleutelfiguren	50
	Laagdrempelige ontmoetingsplekken	51
7	Monitoring en verantwoording	52
7.1	Het meten van impact: monitoring	52
	Kernindicatoren per actijlijn	53
7.2.	Lerende aanpak en lerende gemeenschappen: rijker verantwoord	56
7.3.	Langjarige aanpak	56
8	Sturingsfilosofie	57
8.1	Programmabureau en gebiedsteams	57
8.2	Kernalliantie en stedelijke alliantie	57
	Bijlage 1: Preventie met gezag	60

Tilburg Schônste stad van 't laand

Tilburg, een stad van noeste arbeiders, van een handen uit de mouwen mentaliteit en van liefde op het tweede gezicht. Tilburg is misschien niet het mooiste meisje van de klas, al kunnen we inmiddels om die titel concurreren, maar zeker wel het spannendste. En dat blijven we. Tilburg kent vele gezichten. Van studentenstad, tot stad van makers. Van de prijswinnende architectuur tot voorloper in het sociale domein. Maar ook een stad van tegenstellingen. Van villawijken met een eenzijdige populatie, tot wijken waar 116 verschillende nationaliteiten in veelal sociale huurwoningen leven. En dat laatste raakt aan de essentie van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Een deel van onze inwoners heeft niet dezelfde kansen als het andere deel. Mijn vaste uitspraak wanneer ik aanwezig ben in die wijken: ook hier kan het wiegje van de volgende burgemeester van Tilburg staan.

De historische verklaring voor deze tweedeling is jammerlijk in al zijn eenvoud. Het vindt zijn oorsprong in de snelle teloorgang van de textielindustrie en is verder zo gegroeid door de jaren heen. De ooit populaire wijken worden nu als te eenzijdig qua samenstelling ervaren. En de openbare ruimte wordt nu als anoniem en soms onveilig beleefd. Deze huurwoningen zijn tegenwoordig alleen nog beschikbaar voor mensen met een laag inkomen en niet meer voor middeninkomens. De sociaal economische status ligt hier onder het gemiddelde van de stad en Tilburg is de stad met het laagst gemiddelde inkomen in de provincie Noord-Brabant. Het vertrouwen in instanties en de overheid is hier laag. Tegelijkertijd zijn het ook wijken bomvol talenten, waar hard gewerkt wordt aan gelijke kansen. Op alle gebieden. Van wonen tot werk. Van onderwijs tot recreatie. Van een veilige wijk tot gezondheid.

Voor u ligt het Tilburgse Uitvoeringsprogramma in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Hierin geven we zowel onze ambities voor de lange termijn (gebiedsplan) als concrete initiatieven voor de komende 4 jaar (uitvoeringsplan) aan, voor ons onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Trots en met een gezonde dosis spanning bied ik u dit, namens alle betrokkenen, aan. Trots omdat ons programma laat zien waar we in Tilburg sterk in zijn: samen met inwoners, met onze medewerkers die dagelijks in de wijken zijn en onze partners is dit plan tot stand gekomen! Trots omdat het een ambitieus programma is waarbij onze inwoners bij elke stap centraal staan. En trots omdat het recht doet aan ons verleden, aan alle stappen die wij de afgelo-

pen jaren al hebben gezet. De geleerde lessen van de afgelopen decennia hebben ook in dit programma een plek gekregen. Waar de gezonde spanning zit? Het Nationaal Programma en ook ons Uitvoeringsprogramma doorloopt een iteratief proces. We leren terwijl we doen. Heel Tilburgs. Daarnaast is Tilburg de pilotgemeente voor de integrale - boven departementen uit stijgende - financiële aanvraag. Mensen en wijken laten zich immers niet opdelen in kleine, door de overheid bedachte, compartimenten. Ik kijk ernaar uit om hierover met u in gesprek te blijven. Over hoe wij samen een overheid kunnen zijn die de inwoner in zijn of haar wijk centraal zet. Zodat we tot een aanpak kunnen komen waarvan alle gemeenten in het Nationaal Programma profijt hebben. En die bijdraagt aan het herstellen van het vertrouwen in ons als lokale en nationale overheid.

Via ons Uitvoeringsprogramma maakt u kennis met de kracht en veerkracht van de Tilburgers. Graag nodig ik u uit om gedurende de looptijd van het programma geregeld op bezoek te komen. Juist om met die veerkracht kennis te maken. En om te zien dat Tilburg met al die verschillende gezichten zich met recht de Schônste stad van het laand noemt.

Theo Weterings
burgemeester van Tilburg

1. Inleiding en samenvatting

In Tilburg werken inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen aan een stad waar iedereen meedoet en meetelt. Gebieden, zoals de Piushaven, de Spoorzone en het Dwaalgebied ontwikkelen zich positief, maar in andere delen van de stad, met name in Noord-West, staat de brede leefbaarheid onder druk. Het bestrijden van deze tweedeling is een van de grootste uitdagingen waar we nu voor staan.

Veel inwoners van NoordWest ervaren weinig bestaanszekerheid, hebben beperkte kansen op de arbeidsmarkt, een lager vertrouwen in de overheid en een verhoogd risico om in de criminaliteit terecht te komen. Het aanpakken van ongelijkheid en armoede is dan ook cruciaal voor het bevorderen van gelijke kansen en het verbeteren van het welzijn van de inwoners.

Daarom introduceren we een PLUS-aanpak in NoordWest. Samen zetten we de schouders onder een aanpak die het tij de komende jaren gaat keren. Zodat de kinderen van nu in hun vroege volwassenheid kunnen zeggen: “Opgroeien in Noord of West? Dat was zo verkeerd nog niet!” In het document dat nu voor u ligt, zetten we precies uiteen hoe we dat de komende jaren gaan doen. We laten zien wat onze ambities voor de lange termijn (2040) zijn en welke resultaten we binnen vier jaar (2027) willen bereiken.

Kijkend naar dit uitvoeringsprogramma, mag je stellen dat één zin centraal staat. Die ene zin vormt de basis van alle inspanningen in NoordWest.

“Als je in Tilburg wordt geboren heb je een Goede start in een gezonde en veilige Ruimte om te leven en krijg je Optimale kansen in een Wereld die jou ziet.”

De losse onderdelen van deze zin vormen de lijnen waarlangs we de komende jaren actie ondernemen in NoordWest.

1.1 Een goede start

Om een goede start te bieden aan iedereen in NoordWest, gaan we werken aan een kindvriendelijke wijk waar kinderen, jongeren en ouders zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen. We versterken de participatie van kinderen en jongeren door nieuwe vormen van betrokkenheid te verkennen en een budget te reserveren voor hun initiatieven. Speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare kinderen en hun ouders. We zorgen voor een integrale ondersteuningslijn die zich uitstrekt van voor de zwangerschap en blijft duren tot kinderen 18 jaar zijn. We werken

vanaf de zwangerschap in de wijken dan ook intensief samen met het medisch domein. Daarbij vormen vooral de professionals van kraamzorg en jeugdgezondheidszorg, die veel achter de voordeur komen, een belangrijke brug naar integrale ondersteuning.

Een goede start is niet alleen de basis voor ontwikkeling, gezondheid en bestaanszekerheid maar ook voor het tegengaan van crimineel gedrag. Daarom investeren wij ook in het bieden van een beter perspectief voor jongeren. Denk bijvoorbeeld aan talentontwikkeling, het versterken weerbaarheid en veerkracht, andere vormen van basis- en praktijkonderwijs, het voorkomen van schooluitval en ‘aan de bak garanties’.

1.2 Ruimte om te leven

In de wijken NoordWest van Tilburg zijn er veel mogelijkheden voor vernieuwing en uitbreiding van de woningvoorraad. De focus ligt op verdichting met behoud van groene ruimtes en het verbeteren van de kwaliteit van de omliggende openbare ruimte. Er wordt ingezet op extra investeringen in de woningvoorraad, waarbij tot 2040 mogelijk 5.000 woningen in Tilburg-Noord kunnen worden gebouwd en plannen worden gemaakt voor 7.500 woningen in Tilburg-West. De komende jaren brengen we meer diversiteit en balans in de woningvoorraad aan. Zo geven we de bewoners de mogelijkheid om binnen hun eigen wijk door te stromen. Daarnaast investeren we in een duurzame openbare ruimte, die uitnodigt tot ontmoeten en gezond gedrag, zoals het Westerpark en het Ypelaerpark. Waar woningen bijkomen moeten ook extra winkels en maatschappelijk-culturele voorzieningen worden gerealiseerd. Daarom werken we in Noordwest de komende jaren aan een nieuw hart voor de wijk en investeren we in goede onderwijshuisvesting.

1.3 Optimale kansen

In NoordWest nemen we initiatieven om kansengelijkheid te bevorderen en de leefbaarheid te verbeteren. Talentontwikkeling, bestaanszekerheid, laagdrempelig werk, vermindering van laaggeletterdheid en positieve gezondheid staan centraal. We stemmen vraag en aanbod van werk beter op elkaar af en zorgen voor duurzame werkgelegenheid in het gebied. Daarom willen we het Tilburgse experiment voor basisbanen in de wijk NoordWest uitbreiden naar dertig zogenaamde wijkbanen door en voor de wijk. Maar we zorgen bijvoorbeeld ook voor gezondheidsprojecten, de versterking van sociale netwerken en preventieve maatregelen om te voorkomen dat mensen schulden opbouwen.

1.4 Een wereld die jou ziet

We weten dat er heel veel inwoners zijn met dromen en ambities en met talenten en vaardigheden waarmee zij van betekenis kunnen zijn voor anderen. Goede voorbeelden hiervan zijn de Sleutelfiguren, de Pleinmakers en de Noordvoerders. Stuk voor stuk zijn het inwoners met een groot netwerk in de wijken die in verbinding staan met de vaak wat meer ‘gesloten gemeenschappen’. Het zijn betrokken inwoners die actief bijdragen aan de wijk. Met een extra impuls kunnen we de verbinding versterken met inwoners, tussen inwoners onderling en tussen professionals van organisaties onderling. Door inwoners aan te spreken op hun talenten, ze eigenaarschap te geven, uit te gaan van wat er wél is en wat wél goed gaat, kunnen we samen met hen bouwen aan een sociale en veerkrachtige wijk. Inwoners hebben behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken, zoals De Reinevaer, WijWest en Studio Noord. Dit zijn plekken voor en door inwoners, waar ze elkaar ontmoeten, kunnen ondernemen en activiteiten kunnen organiseren.

1.5 Veiligheid

De rode draad - en daarmee ook de grootste zorg - binnen de ondermijningsproblematiek is de constante aanwas van nieuwe criminele krachten. Zolang er nog (jonge) mensen bereid zijn om schimmige of criminele klusjes op te knappen, blijft het dweilen met de kraan open. Om het terugdringen van georganiseerde misdaad te kunnen verduurzamen, dient allereerst de aanwas afgeremd of gestopt te worden. Hier ligt dan ook de prioriteit binnen de aanpak.

Met de projecten die zich richten op het voorkomen van jonge aanwas zetten we in op meerdere leefgebieden van jongeren. Zo werken we persoonsgericht door middel van laagdrempelige coaching. Bij jongeren waar de risicofactoren hoog zijn of die al met één been in de criminaliteit staan, slaan we in een periode van zes maanden een brug naar reguliere inzet gericht op school, werk en/of passende zorg. Daarnaast geven we jongeren zonder schooldiploma een Boost Impact. We begeleiden deze jongeren naar een startkwalificatie om de kans op criminaliteit te verkleinen. Ook versterken we de aanpak van jeugdgroepen door een herinrichting van het Persoonsgerichte Aanpak-proces (PGA). Op deze manier kunnen we tijdig en integraal interveniëren en jongeren een beter perspectief bieden.

1.6 Crossovers

Overheden en maatschappelijke organisaties werken vaak binnen strak afgebakende domeinen. Denk aan wonen, werken of veiligheid. De échte wereld is uiteraard niet zo netjes afgebakend.

Inwoners denken immers niet in die domeinen. Voor inwoners vormen woning, werk, gezondheid, veiligheid, bestaanszekerheid en de kansen voor hun kinderen één geheel. Alles hangt samen, alles is met elkaar verweven. Daarom liggen de meest complexe opgaven op de plekken waar deze domeinen elkaar raken en overlappen. Wij noemen dat crossovers. Dit zijn de vier belangrijkste:

Inclusief samenleven: inwoners worden gezien, gehoord en gewaardeerd

De belangrijkste opgave die door alles heen loopt, is het versterken van het vertrouwen van de inwoner in diens eigen kracht, in de gezamenlijke kracht van de wijk én in de overheid. Iedereen moet het gevoel hebben gezien, gehoord en gewaardeerd te worden. In NoordWest mag je jezelf zijn en word je geaccepteerd zoals je bent.

Nieuwe vormen van samenleven door anders omgaan met bouwen en openbare ruimte

De verstedelijkingsopgave en de herinrichting van delen van buurten in NoordWest, bieden ons de mogelijkheid om de woonopgave beter te verbinden aan de maatschappelijke opgaven.

Bestaanszekerheid als basis voor alle inwoners

Geldzorgen kunnen mensen mentaal volledig in beslag nemen en leiden vaak tot stress en vermindering van DOE-vermogen. Daarom levert investeren in bestaanszekerheid direct allerlei positieve effecten op. Geldzorgen wegnemen draagt bij aan gezondheid en kansengelijkheid, helpt bij het tegengaan van criminaliteit en vergroot de kans op werk. Het voorkomen van energiarmede is een belangrijk onderdeel van deze opgave.

Nieuwe vormen van perspectief en bescherming om risicofactoren voor crimineel gedrag te verminderen

Binnen de aanpak voor Tilburg NoordWest staan een Goede start, Ruimte om te leven, Optimale kansen en een Wereld die jou ziet (GROW) centraal. Investeren in deze GROW-ambities is een absolute voorwaarde om de jonge aanwas van criminaliteit te voorkomen.

1.7 We doen het samen

Dit gaat niet vanzelf. Om deze doelstellingen te bereiken, moeten alle betrokkenen – gemeente, maatschappelijke instellingen, ondernemers en bewoners van NoordWest – samen de mouwen op gaan stropen. We doen dit echt sámen. Daarom volgen we een wijkgerichte aanpak waarbij gebiedsteams – samengesteld uit professionals van alle partners – samenwerken met inwo-

ners. De professionals zijn nadrukkelijk aanwezig in de wijken. We doen ons werk dichtbij en op maat. Inwoners hebben en krijgen een duidelijke stem in wat er in NoordWest gebeurt en nog moet gebeuren. Sommigen beslissen mee, anderen doen of denken mee.

Wij willen dat bewoners en ondernemers zich echt gezien en gehoord voelen. Door onze concrete gezamenlijke acties willen we de sociale veerkracht versterken en het vertrouwen van de inwoners terugwinnen. Daar waar doorbraken nodig zijn, hanteren we de Tilburgse PACT-methode (People Acting in Community Together). Om de impact van onze inspanningen met de partners te kunnen monitoren, ontwikkelen we een monitoringsinstrumentarium. Dit uitvoeringsprogramma NPLV NoordWest fungeert niet alleen als inspiratie en actielijst voor de komende jaren, maar ook als financiële aanvraag naar het Rijk. We gaan samen met het Rijk proberen of zo'n integrale boven-departementale aanvraag gehonoreerd kan worden, vooruitlopend op invoering van een soortgelijke aanpak in de volgende kabinetsperiode. De optelsom van ál deze zaken leidt tot een NoordWest waar de waarden van Tilburg volledig tot hun recht komen. Een stadsdeel waar iedereen meedoet en waar iedereen meetelt.

Tilburg is een stad van aanpakken en 'durdouwe'. Samen de schouders eronder. En dat is precies wat we gaan doen de komende twintig jaar. Zodat de kinderen van nu in hun vroege volwassenheid kunnen zeggen: "Opgroeien in Noord of West? Dat was zo verkeerd nog niet!"

Goede start:

Een goede start bieden aan de kinderen en jongeren in de stad, waarbij het kind en de jongere zelf centraal staan. Waarbij ze gezien, gehoord en gewaardeerd worden in hun dagelijkse leven op school, thuis, op het werk en in hun directe omgeving.

Ruimte om te leven:

Het realiseren van een fijne ruimte om te leven. Een leefomgeving die mensen als prettig en veilig ervaren en die uitnodigt tot sociaal en gezond gedrag.

Optimale kansen:

Optimale kansen creëren voor iedereen, zodat iedereen gelijke kansen heeft om zijn talenten te ontwikkelen en werk te doen dat er toe doet.

Wereld die mij ziet:

Een wereld die mij ziet staat voor een samenleving waar inwoners zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen.

Waar komen we vandaan?

juli 2017

De stad stelt de Agenda Sociaal 013 op en de Raad neemt deze unaniem over. Binnen de Agenda Sociaal 013 staan de GROW-waarden centraal: Goede Start, Ruimte om te leven, Optimale kansen in een Wereld die mij ziet.

AGENDA SOCIAAL 013

april 2020 t/m december 2022

Doorbraak-initiatieven en wijk-aanpak NoordWest

febr 2023 tot juli 2023

Opleveren 60% versie uitvoeringsprogramma Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

jan 2023

Ophalen informatie, kennis en kansen in Tilburg NoordWest.

jul 2023

Presentatie Uitvoeringsprogramma definitief

2023 en verder

Aan de slag!

2. Waarom een PLUS-aanpak in NoordWest?

In NoordWest zijn er meerdere buurten met een lagere Sociaal Economische Status (SES) dan gemiddeld in Tilburg. De grote concentratie sociale huurwoningen maakt dat nieuwe groepen kwetsbare inwoners zich in de wijk vestigen. Het gaat dan bijvoorbeeld om nieuwkomers, mensen met een migratieachtergrond of personen met psychische problematiek. De wijken kampen met een negatief imago. Wie het goed gaat en het zich kan permitteren, vertrekt. Dit wordt versterkt doordat wooncarrière maken binnen de wijk nauwelijks mogelijk is. De consequentie is dat maatschappelijke vraagstukken, zoals taal- en onderwijsachterstanden, armoede, laaggeletterdheid en werkloosheid in stand worden gehouden. Tegelijkertijd merken we dat de tegenstellingen tussen groepen toenemen en het vertrouwen in de samenleving en de overheid blijft afnemen. Met andere woorden: mensen verliezen perspectief en 'haken af'. Dit vormt een voedingsbodem voor maatschappelijke spanningen en ondermijnende criminaliteit. Om deze reden is in 2017 al door inwoners van Tilburg de Agenda Sociaal 013 opgesteld met urgente zaken die aangepakt dienen te worden. De raad heeft deze agenda overgenomen en daarmee is afgesproken dat we deze doelen de komende 15 à 20 jaar vanuit de GROW-ambities proberen te bereiken.

8

Inwoners van NoordWest zijn steeds vaker trots op hun wijk. Ook zijn inwoners en professionals bereid om extra te investeren in hun eigen leef- en werkgebied. Zo zijn er inmiddels 'sleutelfiguren' aan de slag gegaan. Dit zijn inwoners uit de wijk met een groot netwerk binnen hun eigen gemeenschap. Hierdoor zijn zij voor velen laagdrempeliger en dus gemakkelijker benaderbaar. Daarnaast focussen zowel inwoners als professionals zich op de kansen die NoordWest biedt. Denk hierbij aan het vele groen, mogelijkheden tot ondernemen en een goede kwaliteit van kinderopvang en onderwijs. In NoordWest behoort sinds kort 90% van de kinderopvang tot dezelfde besturen als de basisscholen, dat is een heel groot voordeel bij het bieden van doorlopende ontwikkelingsmogelijkheden en ondersteuning van 0 tot 14 jaar. Om te zorgen dat we de talenten en potentie in de wijk volop de kans geven om zich door te ontwikkelen hebben we een lange adem nodig en zijn structurele doorbraken in de complexe opgaven noodzakelijk.

Over welk gebied hebben we het?

Op de kaart is te zien dat het gebied NoordWest topografisch gezien aan elkaar is verbonden door bedrijventerrein Kraaiven en door de zogenoemde Kanaalzone, een bedrijventerrein dat in overgang is naar een mix van wonen en werken. Omdat binnen het gebied NoordWest ook in verschillende wijken aan verschillende initiatieven gewerkt wordt, benoemen we deze buurten wanneer dat nodig is afzonderlijk van elkaar.

Aantal inwoners

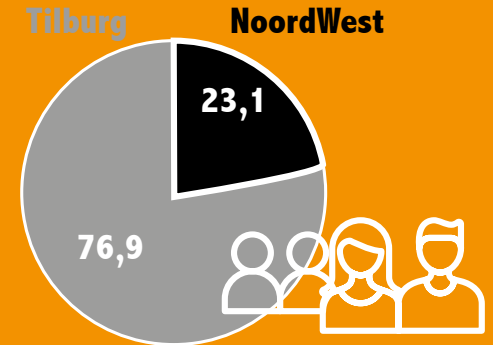
NoordWest	Tilburg
51283	224460

Hoogrisicjongeren

NoordWest	Tilburg	NL
9%	6%	5%

Aandeel huishoudens

Corporatiewoningen

NoordWest	Tilburg	NL
54%	32%	29%

Migratieachtergrond

NoordWest	Tilburg	NL
49%	30%	26%

Energie label D t/m G

NoordWest	Tilburg	NL
33%	26%	27%

Inkomen

Huishoudens onder of rond sociaal minimum	Huishoudens tot 110% van sociaal minimum	Huishoudens tot 120% van sociaal minimum
NoordWest 13%	Tilburg 19%	NL 24%
NoordWest 8%	Tilburg 20%	NL 16%

Totaal NoordWest	13%	19%	24%
Tilburg	8%	20%	16%

Ervaren goede gezondheid

NoordWest	Tilburg	NL
62%	67%	70%

Arbeidsparticipatie

NoordWest	Tilburg	NL
59%	69%	72%

Schooladvies

	VMBO	MAVO	HAVO	VWO
NoordWest	44%	24%	21%	10%
Tilburg	27%	27%	28%	18%

Bronnen voor cijfers in dit hoofdstuk: CBS, GGD Monitor, Brabantscan, Zicht op ondernijning, Wijktoets Tilburg, Leefbaarometer, Lemon, Tilburg in Cijfers).

2.1 Goede start

In NoordWest is één op de drie inwoners tussen de 0 en 25 jaar oud. Dit is vergelijkbaar met het aandeel kinderen en jongeren in de rest van de stad. Maar in vergelijking met de overige wijken van Tilburg, wonen er in NoordWest veel kinderen in armoede, zijn er veel alleenstaande ouders en jonge moeders, zijn relatief veel ouders verdacht van een misdrijf en worden er hoge zorgkosten door ouders en kinderen gemaakt. In NoordWest scoren kinderen laag op lees- en rekenvaardigheid. In het westelijke gedeelte van de wijk behaalt 8% van de kinderen niveau 1F leesvaardigheid niet. Specifiek voor het noordelijk gedeelte geldt dat basisschoolleerlingen vaker een lager schooladvies krijgen dan daadwerkelijk wordt behaald. Verder haalt 20% van de jongeren uiteindelijk geen startkwalificatie, de zogenaamde voortijdig schoolverlaters (Smart Start; gebaseerd op langdurig onderzoek). De ontwikkeling en ontplooiing in de periode van net voor de zwangerschap tot en met de overstap naar de middelbare school, legt het fundament voor de rest van het leven. De gezondheid van een kind in die periode is een belangrijke voorspeller van kansen, maar ook problemen op latere leeftijd. Kinderen die blootstaan aan risicofactoren zoals stress, slechte voeding, een ongezonde leefomgeving of mishandeling beginnen met een achterstand. Hierdoor kunnen zij zich op fysiek, mentaal en sociaal gebied minder goed ontwikkelen. De wijken NoordWest hebben meer dan gemiddeld te maken met deze risicofactoren. Zo heeft in Noordwest een kleine 20% van de kinderen tot 18 jaar overgewicht, waarvan

6% obesitas. Kinderen bewegen minder en zijn minder vaak lid van een sportvereniging dan gemiddeld in Tilburg. Daarbij ervaren ouders in Noord ook vaker stress bij de opvoeding van hun kinderen tot 11 jaar. Dit percentage ligt met 40% een stuk hoger dan het stadsgemiddelde van 33%. Daarnaast zien we dat de zuigelingensterfte in dit deelgebied hoger is dan het Tilburgs gemiddelde (10%) en ontvangt slechts 60% van de vrouwen zwangerschapsbegeleiding. Het laagste percentage van alle wijken.

2.2 Ruimte om te leven

De ruimte waar je leeft, is je basis. Je thuis voelen in je huis en in je buurt is nodig om goed te kunnen wonen, werken, ontmoeten, sporten en spelen. Maar in NoordWest voelen teveel bewoners zich niet prettig en veilig in hun leefomgeving. De delen van de wijk waar het niet goed gaat vallen dan ook in de Leefbaarometerklasse onvoldoende. Vooral op woningvoorraad, sociale samenhang, en overlast en onveiligheid scoren de kwetsbare wijken in Tilburg NoordWest negatief ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat betekent dat wat ruimte om te leven betreft een flinke inhaalslag gemaakt moet worden om de inwoners van Tilburg NoordWest dezelfde kansen te kunnen bieden als de andere Tilburgers. Een goede woning in een fijne buurt is daarvoor een randvoorwaarde.

Noord is een naoorlogse wijk, met veel (gedateerde) stempelbouw. Het merendeel van de woningen is corporatiebezit en het grootste deel is gebouwd vóór 2000. De aanwezige woningvoorraad is vaak bouwkundig nog best goed, maar matig geïsoleerd en strookt niet altijd meer met de behoeften van huidige en toekomstige bewoners. Doorstroommogelijkheden en kansen om wooncarrière te maken in de wijk zijn beperkt. Het voorzieningen niveau voldoet maar 'het hart van de wijk' zal mee moeten groeien met een verdere ontwikkeling van het stadsdeel. Tilburg-Noord is ruim opgezet, maar de openbare ruimte wordt niet overal als prettig en veilig ervaren. Bewoners ervaren overlast en vervuiling, en gaan sommige plekken vooral 's avonds liever uit de weg. Hoewel Noord veel openbaar groen met royale afmetingen heeft, dient het vooral als 'kijkgroen'. Dat wil zeggen dat het een lage gebruiksintensiteit, weinig natuurkwaliteit en een anoniem en weinig divers karakter heeft. Dit alles heeft ook effect op de waarde van vastgoed. Qua marktwaardering scoort Noord het laagst binnen de Tilburgse woningmarktgebieden.

West (wijken De Reit, Het Zand & Wandelbos) laat een gebied zien met twee werelden. Aan de ene kant hebben we de omgeving van de universiteitscampus met (internationale) studenten en

ruime woonomgevingen dichtbij het bos. Daarnaast hebben we de buurten die op verschillende fronten minder bemiddeld zijn. Hier zijn 62% van de woningen huurwoningen, waarvan 54% sociale huurwoningen (in de Kleuren- en Kruidenbuurt loopt dit op tot 84%). Energiearmoede in deze buurten was in 2019 al bijna 15% en de verwachting is dat dit alleen maar zal toenemen. Ook in Tilburg-West wordt de openbare ruimte in brede zin vaak niet als veilig en aantrekkelijk ervaren. De redenen daarvoor verschillen per buurt. In sommige buurten wordt bijvoorbeeld al veel geïnvesteerd in verduurzaming, vernieuwing van de openbare ruimte en speelruimte, in andere buurten moet ook daarin nog een flinke inhaalslag worden gemaakt.

Hoewel een groot deel van de woningen in NoordWest tot corporatiebezit behoort, is ook een aanzienlijk deel – dit varieert sterk per buurt - in handen van particuliere woningeigenaren. Zij hebben vaak niet de financiële middelen om te investeren in de verduurzaming of het onderhoud van hun woning. Maar ook corporaties ondervinden soms belemmeringen om te kunnen investeren in hun bezit. Daar waar sprake is van gespikkeld bezit (zowel corporatiewoningen als particulieren in hetzelfde gebouw of blok) dient overeenstemming te worden bereikt over het onderhoud of de verduurzaming. Soms kunnen particulieren omwille van de bijdrage niet instemmen met de plannen die er liggen. Zowel particuliere als corporatiewoningen verkeren in

NoordWest daardoor in matige of slechte toestand qua isolatie. Dit leidt zowel direct als indirect tot problemen bij bewoners. Direct doordat zij bijvoorbeeld een hogere energierekening ontvangen en indirect door verschillende gezondheidsrisico's op de korte en lange termijn.

2.3 Optimale kansen

Elke Tilburger moet de kans krijgen om zich te ontwikkelen en ontplooien, ongeacht zijn of haar achtergrond. Bestaanszekerheid en een positieve gezondheid zijn het fundament voor een kansrijk Tilburg waar alle inwoners optimale kansen hebben. Helaas komt bestaanszekerheid voor een steeds groter deel van onze inwoners in het gedrang. Dat geldt in het bijzonder voor inwoners uit de wijk NoordWest. We zien daarbij dat de problematiek niet beperkt blijft tot mensen met een uitkering, maar zich uitstrekt over een flink deel van de modale inkomensgroep en kleine ondernemers in onze stad. Hierbij draait het dus ook om 'de werkende armen'. We zien bovendien dat de inwoners met een baan in deze wijken kampen met meer onzekerheid door flexibele arbeidscontracten en een gemiddeld lager inkomen. De (energie)armoede tast rechtstreeks de bestaanszekerheid van mensen aan. Dit is doorgaans problematisch voor het hele gezin. Kinderen die opgroeien in een gezin met weinig financiële middelen krijgen veelal minder formele en informele hulpbronnen mee. Zij groeien hierdoor op in een minder kansrijke omgeving. Wij willen voorkomen dat deze 'negatieve spiraal' doorgaat van generatie op generatie.

Ook zien we dat de wijk NoordWest op verschillende gebieden slechter scoren en achterblijven ten opzichte van het gemiddelde van Tilburg en Nederland. Zo zijn er in deze wijken meer mensen afhankelijk van een uitkering om in hun levensonderhoud te voorzien. Het gemiddelde opleidingsniveau ligt hier lager en we zien een grotere groep inwoners die te kampen heeft met schuldenproblematiek. Zo heeft 16% van de Tilburgers een laag inkomen tegen gemiddeld 24% in NoordWest. De arbeidsparticipatie ligt 9% lager dan in de rest van de stad.

Binnen het gebied NoordWest liggen wel kansen op het gebied van aanbod op de arbeidsmarkt. Zo ligt er bedrijventerrein Kraaiven. De bedrijvigheid op Kraaiven is erg divers: van grote productiebedrijven tot autodealers en van handelsondernemingen tot kleine zelfstandigen in bedrijfsverzamelgebouwen. Zeker met de huidige krappe arbeidsmarkt zien we kansen om vraag en aanbod binnen de wijk beter op elkaar aan te laten sluiten. In de Kanaalzone kunnen we het aanbod voor werken én wonen verder uitbreiden.

Werk biedt nog steeds de beste kans om bestaanszekerheid op te bouwen. Daarnaast draagt

werk ook bij aan de positieve gezondheid van mensen. Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid. Het gaat ook over mee kunnen doen, de omgeving waar je woont en de kwaliteit van leven. Door te investeren in die bredere benadering van gezondheid, dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En dat zo veel mogelijk te doen onder eigen regie.

De inwoners in NoordWest - waar veel mensen wonen met een lage Sociaal Economische Status (SES) - leven gemiddeld 7 jaar korter en voelen zich maar liefst 15 jaar minder gezond in vergelijking met mensen met een hoge SES. Inwoners geven aan dat ze vanwege hun gezondheid niet de dingen kunnen doen die ze graag zouden willen (18% Noordwest t.o.v. 11% Tilburg). Daarnaast valt met name in het deelgebied Noord op dat maar 34% van de volwassenen een gezond gewicht heeft (Tilburg 50%).

Inwoner: “Nietsdoen en thuis zitten is een sluipmoordenaar. Dat geslenter langs de weg. Weten dat, als je 's morgens opstaat, je net zo goed kunt blijven liggen. Dat is het ergste wat er is.”

12

In Tilburg zijn naar schatting zo'n 28.938 inwoners laaggeletterd (13% van de bevolking) ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 12%. Onder laaggeletterdheid vallen de brede basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheid. Het werkt door in meerdere domeinen, zoals gezondheid, armoede, schulden, werkloosheid en een gevoel van eenzaamheid. We hebben nog te weinig zicht op de cijfers van laaggeletterdheid in NoordWest. Momenteel onderzoekt de gemeente Tilburg de mate van deze laaggeletterdheid en de effectiviteit van de aanpak hiervan.

2.4 Wereld die mij ziet

Gezien, gehoord en gewaardeerd worden vergroot het welzijn en welbevinden, het versterkt de gemeenschap en de gezamenlijke redzaamheid, terwijl het criminaliteit, schooluitval, agressie, discriminatie etc. vermindert. Kortom: het draagt bij aan de ambitie van Tilburg om die inclusieve stad te zijn, waarin iedereen meetelt en mee kan doen. De negatieve verhalen en sentimenten over NoordWest, de wijze waarop men wordt bejegend (probleemgericht) en professionele ondersteuning die tekortschiet, maken dat inwoners zich niet gezien of gehoord voelen en soms zelfs het gevoel hebben te worden tegengewerkt of te worden beoordeeld als minderwaardig.

Wij proberen dit vanuit de huidige aanpak te bestrijden met onder andere een stevig actieprogramma op (on)bewuste discriminatie en uitsluiting in Tilburg. Als mechanismen van etnisch profileren, onder-advisering in het onderwijs en stagediscriminatie blijven bestaan, blijft de kans aanwezig dat teleurstelling omslaat naar isolationisme voor bepaalde groepen jongeren. NoordWest kent momenteel verschillende gesloten gemeenschappen, niet alleen op basis van geloof, of migratieachtergrond, maar ook op basis van leefstijl en cultuur. Het is belangrijk om deze groepen in beeld te houden en te betrekken waar dat kan.

Jongere: “Zij (jongerenwerkster) ging echt door het vuur voor mij. Haar manier van werken was anders dan bij al die andere organisaties.”

Ook voelt ruim 50% van de inwoners zich weleens eenzaam in NoordWest. Zo'n 40% heeft niet het gevoel mee te tellen in de samenleving. De participatie van bewoners bij activiteiten in de wijk is lager dan in andere wijken van de stad. Daarnaast hebben bewoners in NoordWest steeds vaker het gevoel dat zij zich moeten aanpassen aan de processen en procedures van de

overheid waarin er geen rekening wordt gehouden met hun dagelijkse uitdagingen en ervaringen. Het vertrouwen in de overheid en instanties is klein. Daar ligt een grote opgave voor iedereen die werkzaam is in NoordWest.

2.5 Veiligheid

Tilburg kent een diversiteit aan vormen van ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. Verschillende grote drugsmarkten, zoals de productie van en handel in hennep en synthetische drugs. Maar ook problematiek vanuit Outlaw Motorcycle Gangs en familienetwerken die al generaties lang betrokken zijn bij de zware georganiseerde criminaliteit, vormen een groot probleem. Deze verscheidenheid aan fenomenen gaan echter allen gepaard met geweldsdelicten, criminele afrekeningen en liquidaties. Zo valt op dat Tilburg landelijk de vijfde stad is als het gaat om het aantal vuurwapenincidenten. De rode draad, en daarmee ook de grootste zorg, binnen de ondermijningsproblematiek is echter de constante aanwas van nieuwe criminele krachten. Zolang er nog (jonge) mensen bereid zijn om schimmige of criminele klusjes op te knappen, blijft het dweilen met de kraan open. Om het terugdringen van georganiseerde misdaad te kunnen verduurzamen dient allereerst de aanwas afgeremd of gestopt te worden. Hier

ligt dan ook de prioriteit bij de aanpak vanuit de gemeente.

De uiteenlopende problematiek op het gebied van onderwijs, armoede, veiligheid, wonen en gezondheid in NoordWest, is ook terug te zien in de cijfers die gaan over de ervaren veiligheid en algemene tevredenheid van bewoners over de wijk. Er zijn vooral zorgen over het groter wordende percentage 'jonge aanwas'; jongeren die zonder startkwalificatie lijken te kiezen voor het criminele circuit. Volgens de methodiek van 'Zicht op Ondernijning' wordt in Nederland gemiddeld 5% van de jongeren gekenmerkt als hoogrisicjongere. In Tilburg is dat gemiddeld 5,9%. In Noord en West ligt dit percentage beduidend hoger (respectievelijk 8,6% en 6,5%). Binnen buurten van deze wijken kan het percentage oplopen tot: 13,4% in Luchthavenbuurt West en 12,5% in Stokhasselt Noord-Oost. Verder voelt zo'n 20% van de inwoners in Noord-West zich onveilig op straat. Huiselijk geweld komt in Noord bij 13% en in West bij 10% van de gezinnen voor.

3. Wat gaan we doen?

Als je in Tilburg wordt geboren heb je een Goede start in een gezonde en Veilige Ruimte om te leven en krijg je Optimale kansen in een Wereld die jou ziet (GROW + V). Om dit voor inwoners van NoordWest te kunnen realiseren, hebben we de ambities voor de komende twintig jaar benoemd. Daarnaast geven we aan wat we op korte termijn - tot en met 2027 - willen bereiken en wat (mogelijke) interventies zijn. We beginnen met het uitwerken van de GROW-ambities en Veiligheid (V). De meest complexe opgaven liggen op de snijvlakken tussen de domeinen. Want inwoners en wijken zijn niet opgedeeld in domeinen. Voor inwoners vormt hun dagelijks leven, hun woning, werk, gezondheid, veiligheid, bestaanszekerheid en de kansen voor hun kinderen, één geheel.

In paragraaf 3.6. zijn de vier belangrijkste crossovers in de opgaven uitgewerkt en daarbij is vermeld welke interventies een bijdrage leveren aan deze opgave.

3.1 Goede Start

Om iedereen in NoordWest een Goede start te kunnen geven, zetten we in op een kindvriendelijke wijk, waar kinderen, jongeren en ouders zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen. Kindvriendelijk op zowel sociaal als fysiek gebied. Om dit te kunnen bereiken is het allereerst nodig om de kinder- en jongerenparticipatie binnen de wijk te versterken. We gaan samen met jongeren en kinderen op zoek naar nieuwe vormen van betrokkenheid en reserveren een

14

budget om hun initiatieven te kunnen realiseren en waarover de kinderen en jongeren zelf mogen beslissen. Hierbij hebben we extra aandacht voor kwetsbare kinderen die zelf niet op de voorgrond treden. We gaan allereerst met deze kinderen en jongeren in gesprek en vragen hen op welke manier zij mee willen praten, denken en doen in de wijkaanpak. Daarna zorgen we voor een structurele wijze van betrokkenheid in de uitvoering van de plannen.

In ons programma 'Opgroeien met perspectief' en 'Ontwikkeling van het jonge kind' bieden we gezinnen op tijd de juiste hulp, zodat ouders zelf de regie kunnen behouden of terug kunnen nemen. Dit doen we door een doorlopende, integrale ondersteuningslijn op te zetten voor kinderen en hun ouders van net voor de zwangerschap tot en met 18 jaar. In al die levensfasen bieden wij een integraal aanbod over organisaties en domeinen heen. Aanbod dat veelal evidence en practice based is. In NoordWest behoort sinds kort 90% van de kinderopvang tot dezelfde besturen als de basisscholen, dat is een heel groot voordeel bij het bieden van doorlopende ontwikkelingsmogelijkheden en ondersteuning van kinderen 0 tot 14 jaar en hun ouders.

Professional: “Het is van belang probleemkinderen boven de radar te brengen. Een kind sijbelt niet zomaar.”

We starten zo vroeg mogelijk in het leven van het kind, door de inzet van een Multidisciplinair overleg (MDO), voor alle zwangere vrouwen in NoordWest, waardoor deze groep in beeld komt, kwetsbaarheden vroegtijdig worden gesignaleerd en direct de juiste ondersteuning wordt ingezet. We faciliteren netwerken 'van ouders voor ouders', voor ontmoeting, laagdrempelig advies, ondersteuning en uitwisseling van ervaringen. Ambassadeurs uit de eigen wijk met specifieke kennis, maken deel uit van dit netwerk. We matchen draagkrachtige en minder draagkrachtige gezinnen met elkaar. Het doel is wederzijdse informele ondersteuning, maar ook sociale ontmoeting tussen gezinnen met kinderen. Daarnaast hebben we op verschillende plekken in de wijk een ontmoetingsruimte ingericht, waar ouders elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen en tips kunnen uitwisselen. Maar ook kinderen en jongeren hebben hun eigen ontmoetingsplekken en podia nodig. Een voorbeeld hiervan is ForwArt, een organisatie die zich inzet op het gebied van kunst en cultuur met het doel jongeren een plek geven waar ze zichzelf kunnen zijn, zich kunnen ontplooiën en hun eigen stem en identiteit kunnen vinden.

We willen de VVE gratis aanbieden voor ouders met een laag inkomen en dragen bij aan het motiveren en begeleiden van ouders en kinderen naar voorschoolse educatie (VVE). Op de

basisscholen gaan we, op basis van behoefte en opgave, Teams op Maat inrichten (opgebouwd uit verschillende expertises) die dichtbij kinderen, gezinnen en onderwijsprofessionals staan én aanspreekbaar en benaderbaar zijn voor leerkrachten, ouders en kinderen. Naast de ruimere inzet van kinder- en jongerenwerk in NoordWest, gaan we extra inzetten om ook verbindingen te leggen via de online leefwereld, die voor kinderen en jongeren steeds belangrijker wordt. We richten een online team in om kinderen en jongeren daar te kunnen bereiken en vanuit hun behoefte te kunnen ondersteunen. Online zie je ontwikkeling van vriendschappen, kansen je identiteit te vormen en veel (informele) educatie waar met name jongeren graag gebruik van maken. Daarnaast zijn er ook risicofactoren, zoals online ronselen, negatieve beïnvloeding, parallelle samenlevingsontwikkeling en criminele praktijken.

Bij veel kinderen en jongeren (20%) in NoordWest is sprake van overgewicht. Via onze Jongeren op Gezond Gewicht aanpak (JOGG, inclusief de Kinderen naar gezond gewicht aanpak) zetten we in NoordWest extra capaciteit in om te zorgen voor goede gezondheidsvaardigheden en stabiliteit in het gezinssysteem. Bijvoorbeeld via een centraal zorgverlener. Om te komen tot een gezond gewicht is naast een gezonde leefomgeving, een duurzame leefstijlverandering en dus gedragsverandering nodig. Ten slotte kennen we het concept Community School, waarbij de school het middelpunt van de wijk is en zowel open staat voor kinderen vanaf 0 jaar als voor de ouders. We hebben als onderdeel van Community School West de tienerschool ontwikkeld, waarbij kinderen in groep 8 die nog niet klaar zijn voor het voortgezet onderwijs twee tussenjaren worden geboden om de juiste kennis en vaardigheden te leren om zo een goede start te kunnen maken.

Professional Community School: “Als we het kind in zijn geheel helpen, dus niet alleen tijdens schooltijd, kun je kinderen beter bieden wat ze nodig hebben. Dat vraagt een nauwere afstemming en betrokkenheid tussen jeugdwerk en onderwijs...”

3.2 Ruimte om te leven

De wijken NoordWest bieden veel ruimte voor vernieuwing. Er liggen grote kansen om de woningvoorraad door verdichting, renovatie en transformatie uit te breiden, te verbeteren en diversifiëren. We zetten in op verdichting met meer woningen met behoud van groene uitstraling, door bij woningbouw ook de kwaliteit van de omliggende openbare ruimte te verbeteren. Met het programma zetten we daarom ook in op extra investeringen in de woningvoorraad in

NoordWest. We zien ruimte en noodzaak om in Tilburg-Noord extra woningen in verschillende categorieën toe te voegen. Eerste verkenningen laten zien dat hier tot 2040 mogelijk 5.000 woningen kunnen worden gebouwd. In Tilburg-West maken we plannen voor een vernieuwd woon-werkgebied met mogelijk 7.500 woningen. Daarmee willen we meer differentiatie en balans in de woningvoorraad brengen, vooral ook om wooncarrière binnen de wijk mogelijk te maken.

Met de ontwikkeling van het Kenniskwartier (NOVEX-gebied) in West wordt de komende tijd fors geïnvesteerd in veel nieuwe, passende woningen en voorzieningen in West. Het Rijk heeft tot op heden ongeveer 60 miljoen euro toegezegd om te investeren in de infrastructuur en andere gebiedsmaatregelen die nodig zijn voor deze gebiedsontwikkeling. Een voorwaarde hiervoor is cofinanciering door de gemeente. Onderdeel hiervan is ook de Westermarkt die we, onder meer met inzet van de Woningbouwimpulsmiddelen (4.25 miljoen), opnieuw het kloppend voorzieningshart van West willen maken en waar we passende woningen willen toevoegen. Als gemeente investeren we in West ook volop in goede onderwijshuisvesting, onder meer via nieuwbouw voor basisscholen Jeanne d’Arc en Hubertus.

Nieuwkomers in NoordWest zijn welkom. Tegelijk waken we ervoor dat verbetering geen groot-

schalige verdringing of 'gentrificatie' tot gevolg heeft en dat de huidige bewoners van Noord-West, volwassenen én hun kinderen, een thuis kunnen vinden in de wijk. Bij verdichting, renovatie, en transformatie houden corporaties de woonlasten zo laag mogelijk. Huidige bewoners hebben straks meer mogelijkheden om door te stromen binnen hun eigen wijk.

Met het programma willen we ook fors investeren in de openbare ruimte in NoordWest. Investeren in de openbare ruimte versterkt niet alleen de leefbaarheid en veiligheid in de wijken, maar maakt de wijken ook beter bestand tegen klimaatverandering. Tegelijkertijd draagt de openbare ruimte bij aan gezond opgroeien, ontwikkelen en ontmoeten. Dat betekent dat we extra gebruikerskwaliteit toevoegen aan de openbare ruimte in NoordWest, die zich richt op jeugd, gezond gedrag, sociale veiligheid en ontmoeting en koelte. We willen meer veilige speelplekken in de wijken en nabij scholen realiseren met daarnaast een openbare ruimte die uitnodigt tot het organiseren van activiteiten in de buurt. Deze kansrijke plekken voor het toevoegen van gebruiksmogelijkheden in het groen moeten worden bepaald in overleg met bewoners, scholen en andere betrokkenen. Dit alles betekent dat we de bestaande beleidsambities gaan aanvullen en het noodzakelijke beheer naar een hoger plan gaan tillen. Noord verbinden we op een groene manier via de stadsrand-noord (het gebied tussen Tilburg-Noord en de tangent) met Landschapspark Pauwels. In West verbinden we De Reit, Het Zand en Wandelbos beter met het

Stadsbos en werken we onder meer vanuit Leerpad West aan meer activiteiten in de openbare ruimte en het vergroten van de gebruiksmogelijkheden van parken (zoals het Westerpark), schoolpleinen en speelplekken. De gemeente investeert in extra beheeractiviteiten, zodat we vervuiling door afval en verloedering beter kunnen voorkomen. Corporaties pakken blinde plinten en muren aan in Noord en West en willen met de ruimtelijke/fysieke opgaven bijdragen aan het positief kantelen van de sociaal-maatschappelijke opgaven.

Zo kennen we in Tilburg NoordWest de Tripartite samenwerking, tussen WonenBreburg, projectontwikkelaar en de gemeente Tilburg, waarbij 4 doorbraakinitiatieven gezamenlijk opgepakt worden:

1. Food/Mascagni: een (gebieds)ontwikkeling in de omgeving Mascagnistraat die zich naast de nieuwbouw van 100 tot 200 woningen en de aanpak van 'blinde plinten' van bestaande galerijflats ook richt op de maatschappelijke opgave om met de buurt activiteiten in het kader van 'Koken, kweken, klussen' op te zetten en te huisvesten.
2. Kapelmeesterlaan: vernieuwen en differentiëren huidige woningvoorraad en toevoegen van maatschappelijke functies ten behoeve van een levendige plint en meer veiligheid rondom de flats.
3. Stempelaanpak Noord: transformatie woningen combineren met optimaal gebruiken van buitenruimte tussen flats.
4. Ypelearpark: bouwen van woningen en voorzieningen rondom het Ypelearpark, met een verbinding naar het winkelcentrum Verdiplein. Inclusief De Urban Factory, wat een plek wordt voor talentontwikkeling, waarbij allerlei culturele en sportieve activiteiten plaatsvinden en waar rolmodellen uit de wijk een plek krijgen. Denk hierbij in de richting van dans, toneel en sport. De Urban Factory biedt een (start)programma voor de ontwikkeling van een beter toekomstperspectief voor jongeren, is onderdeel van ForwArt.

Met behulp van Rijksmiddelen uit het Volkshuisvestingsfonds en een financiële cofinanciering van de gemeente, worden de komende jaren 900 particuliere woningen in de Kruiden- en Kleurenbuurt ingrijpend verduurzaamd. Deze verbetering behelst het optrekken van het particulier bezit naar een basisniveau waarbij het energielabel minimaal 3 stappen of tot label B wordt verbeterd. Het verduurzamingsproject is ingebed in de Tilburgse "dubbel duurzaam"-aanpak, waarbij gemeente, corporaties en maatschappelijke partners samen optrekken. Er wordt niet alleen gewerkt aan fysieke maatregelen, maar ook samengewerkt met de mensen die in de huizen wonen waar het om draait. Op basis van gesprekken wordt gekeken wat er nodig is om

meer perspectief te bieden. Zodoende wordt gewerkt aan duurzame huizen met duurzame ondersteuning om de bestaanszekerheid te verbeteren — dubbel duurzaam.

De komende jaren willen we verder investeren in de woonkwaliteit in NoordWest, waarbij volgende tranches van het Volkshuisvestingsfonds een belangrijke financiële impuls vormen. Omdat er veel sprake is van gespikkeld bezit, willen we hierin zoveel mogelijk samen optrekken met de corporaties. Dat begint met scherper in beeld brengen hoe de herstructureringsopgave eruit ziet: welk aandeel van de bestaande woningen in slechte staat verkeert en wat voor oplossingen hier gevraagd zijn. Het aandeel sloop-nieuwbouw zal naar verwachting niet aanzienlijk zijn; in NoordWest zijn vooral renovatieopgaven urgent. Omdat ook sprake is van een vrij eenzijdig woningaanbod — in verhouding veel eengezinswoningen en weinig woningen voor één- en tweepersoonshuishoudens — onderzoeken we ook hoe transformatie en optoppen een bijdrage zouden kunnen leveren aan een gedifferentieerder en kwalitatief hoogstaander woningaanbod.

Voor (betaalde) opdrachten gaan we onderzoeken of we voorrang kunnen geven aan het aanwezigheidspotentieel in de wijk. Dit vergroot het eigenaarschap van de gerealiseerde

oplossing en hiermee versterken we de economie en het probleemoplossend vermogen van de wijk. Dit betekent dat we slim om moeten gaan met aanbestedingen, zodat niet alleen grote bedrijven kans maken maar ook de kleine lokale ondernemingen.

3.3 Optimale kansen

We zien dat de huidige initiatieven op het gebied van kansengelijkheid bijdragen aan 'optimale kansen voor iedereen', maar toch is er in deze wijken een extra impuls nodig om slagen te kunnen maken. Daarom zetten we in op talentontwikkeling in de volle breedte, op meer laagdrempelig werk in de wijk, minder laaggeletterdheid en op een betere positieve gezondheid voor iedereen. Zodat alle inwoners naar vermogen kunnen meedoen en een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren; ook inwoners voor wie dat nu niet vanzelfsprekend is. Het draait daarbij dus ook om het creëren van een zogenaamde 'leefwijk' waar het aantrekkelijk wonen is en die uitnodigt tot ontmoeting en gezond gedrag. Het moet er veilig zijn en er moeten alternatieven zijn om niet het criminele pad op te gaan. Het moet tegelijkertijd niet alleen gaan om de problemen, maar om het bouwen aan een omgeving waar we de focus daarnaast leggen op wat er wél is. Dat betekent dat we van de wijken bruisende plekken willen maken, met goede faciliteiten, aantrekkelijke initiatieven en betrokken bewoners en organisaties.

Werk en participatie zijn cruciale factoren bij het bevorderen van een fijnere wijk. Een bloeiende economie met voldoende banen biedt mensen de kans om actief deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Door werk te hebben, kunnen mensen zich verbonden voelen met hun buurt en hun gemeenschap. Ze dragen bij aan de sociale cohesie, ontwikkelen waardevolle relaties en raken betrokken bij lokale initiatieven en projecten. Door mensen de mogelijkheid te geven om hun talenten en vaardigheden te benutten, ontstaat er een positieve dynamiek waarin gemeenschappen tot bloei komen.

Inwoner: “Het maakt dat ik me heel vaak minder voel. Het gevoel van geen werk hebben en afhankelijk zijn van de bijstand. Het feit dat jij keihard werkt om te zorgen ‘dat een uitvreter als ik gewoon mijn boodschappen kan kopen’, dat zijn dingen die ik niet bedenk, dat hoor ik heel vaak. Het is gewoon het gevoel alsof je minder bent, alsof je niets bijdraagt.”

18 Bovendien heeft werk en participatie een directe invloed op het welzijn van individuen. Door een baan te hebben, voelen mensen zich gewaardeerd en competent. Werk biedt structuur, doel en zelfvertrouwen, wat bijdraagt aan het ervaren van geluk. Actieve deelname aan de maatschappij vergroot het gevoel van eigenwaarde van mensen. Het stelt hen in staat om hun potentieel te benutten en zich persoonlijk te ontwikkelen.

Daarnaast draagt werk en participatie bij aan de bestaanszekerheid van individuen. Door mensen in staat te stellen in hun eigen levensonderhoud te voorzien, verminderen we de afhankelijkheid van sociale voorzieningen en creëren we een duurzamere samenleving. Bestaanszekerheid stelt mensen in staat om zich te richten op andere aspecten van hun leven, zoals gezondheid, educatie en persoonlijke groei.

Voor veel inwoners in NoordWest is een ‘normale baan’ niet bereikbaar. Zij hebben te grote belemmeringen om regulier aan de slag te gaan, maar kunnen wel degelijk een mooie maatschappelijke bijdrage leveren. Deze inwoners zouden actief aan de slag kunnen gaan met een ‘wijkbaan’, in de vorm van een basisbaan. Met een ‘wijkbaan’ kunnen inwoners die wel gemotiveerd zijn om te gaan werken, maar voor wie nu geen passend werk bestaat, toch een bijdrage leveren aan de maatschappij. Ze gaan aan de slag met taken die betrekking hebben op de leefbaarheid van een wijk die nu niet gedaan worden. Inwoners met een ‘wijkbaan’ kunnen op

deze manier zelfstandig een inkomen verdienen.

Een andere doelstelling is om de vraag naar en het aanbod van werk in NoordWest beter op elkaar aan te laten sluiten en zo de werkgelegenheid in dat gebied toekomstbestendiger te maken. We starten met het experiment ‘Aan de bak garanties’, waarbij we een netwerk van ondernemers en onderwijs (basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs) organiseren én faciliteren. We starten het experiment voor één sector - we denken aan techniek of logistiek - en een aantal (kans)beroepen waarvoor veel krapte op de arbeidsmarkt geldt. Het doel is dat jeugdigen zo vroeg mogelijk kennismaken met de kansrijke werksoorten in de regio. Daarnaast willen we aan de slag met een ‘werkplaats’ in West en Noord. We ontwikkelen opleidingen voor wijkbanen (oftewel basisbanen) in de wijk. Bewoners voeren taken uit in de wijk, bijvoorbeeld lichte zorgtaken, en kunnen op deze manier in de praktijk een mbo-diploma behalen. Ook hierin werken we samen in een netwerk van onderwijsinstellingen en bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan organisaties die thuishulp leveren of kluswerkzaamheden in de wijk.

Ook verkennen we met behulp van wijkambassadeurs uit Noord en West hoe we wijkbewoners kunnen matchen met reguliere vacatures bij bedrijven die zijn gevestigd op industrieterrein Kraaiven; ‘Wijkwerk om de hoek’. Hierbij is het belangrijk om samen met de werkgevers te kijken naar job-crafting/-carving. Denk daarbij aan het aanpassen van werktijden en vacatures, maar ook de mogelijkheid om in dienst te zijn bij een collectief van bedrijven.

Professional reïntegratiebedrijf: “Ik ben blij dat we hier in Tilburg het experiment aan durven gaan”. “Hopelijk kunnen we op termijn ook naar het Rijk toe laten zien welke alternatieven er vanuit de praktijk zijn voor de Participatiewet.”

Daarnaast zetten we in op alternatieve vormen van praktisch en theoretisch onderwijs in de wijk om voortijdig schoolverlaten en thuiszitten te voorkomen. Hierbij wordt gedacht aan ontwikkelbanen vanuit het jongerenpunt en extra inzet Route 35 (startkwalificatietraject voortijdig schoolverlaters en talentontwikkelingstrajecten vanuit jongerenwerk).

We hebben in NoordWest drie taalhuizen waar volwasseneducatie aangeboden wordt om mensen zo zelfredzaam mogelijk te maken. Laaggeletterdheid is een ingewikkeld vraagstuk met veel schaamte en onzichtbaarheid. De nadruk van de aanpak ligt op het breed erkennen van

het probleem, het leren herkennen, doorverwijzen naar het juiste aanbod en bewustzijn rondom begrijpelijk communiceren. Momenteel onderzoeken we hoe we onze aanpak laaggeletterdheid, onder andere in de wijk NoordWest kunnen verbeteren. We gaan stapsgewijs een leerlijn ontwikkelen waarin we slimme verbindingen maken om deze problematiek aan te pakken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ouderkamers in verbinding brengen met het Taalnetwerk, waarbij ouders onder schooltijd getraind worden in hun basisvaardigheden.

We zetten samen met de zorgverzekeraars, GGD, inwoners, ervaringsdeskundigen en andere partners binnen het medisch en sociaal domein in op het versterken van de positieve gezondheid van inwoners. We nemen hiervoor zowel de sociale veerkracht van de wijken als de vraag van de inwoners als uitgangspunt. In een krachtige wijk voelen mensen zich goed, zijn ze actief, kijken ze naar elkaar om, is er voldoende informele steun. Ook kunnen mensen waar en wanneer dit nodig is, gebruik maken van laagdrempelige en betaalbare zorg en ondersteuning. Dit alles versterkt de positieve gezondheid van de mensen in die wijk en dat noemen we ook wel 'de zorgzame buurt'. We werken dit gezamenlijk uit in plannen voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA).

In de “zorgzame buurt”, staat de sociale netwerkversterking en samenlevingsopbouw door buurtondersteuners centraal. Werken vanuit de vraag ofwel behoefte van mensen en niet vanuit het zorgaanbod. We investeren vanuit onze reguliere middelen in wijkgezondheidswerk op maat. Zo is er een speciaal gezondheidsproject voor kinderen en ouders in de moskee en werken er verschillende gezondheidsvoorlichters ‘eigen taal en cultuur’ in de wijk NoordWest. Ook gezondheid en openbare ruimte zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Denk hierbij aan ruimte voor beweging en sport, waterkraantjes en moestuinen om gezonde voeding te stimuleren. Een mooi voorbeeld van dat laatste zijn de Duinboeren. Deze boeren hebben hun bedrijven aan de randen van Tilburg staan en willen graag investeren in de wijk NoordWest. Denk aan lokale gezonde voedselproductie, educatie over gezond voedsel, maar ook aan het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen.

De benoemde initiatieven richten zich met name op het creëren van ontwikkelkansen voor inwoners. We zien echter dat er ook belemmeringen zijn voor inwoners om een volgende stap te maken. Deze hebben onder andere betrekking op de onzekerheid over de financiële situatie bij het maken van een stap. Vragen als “wat gebeurt er met mijn toeslagen als ik ga werken?” kunnen een belemmerende rol spelen. Daarom willen we betere hulpmiddelen en ondersteuning aanbieden, om zo financiële consequenties van veranderingen in de situatie op het gebied van inkomen inzichtelijk te maken. Naast onze uitgebreide basisaanpak om de bestaanszekerheid van de inwoners te versterken, gaan we het outreachend team dat mensen met geldzorgen actief benadert, uitbreiden. De medewerkers kijken op alle leefdomeinen mee en ondersteunen zo onze inwoners. Preventief handelen vindt vaker plaats door bijvoorbeeld het geven van voorlichting op scholen, maar ook door vroegsignalering. Zorgverzekeraars, energiemaatschappijen en verhuurders geven beginnende betalingsachterstanden door zodat wij inwoners met beginnende schulden eerder op het spoor zijn en hulp kunnen aanbieden.

3.4 Wereld die mij ziet

Met een extra impuls kunnen we ervoor zorgen dat we de verbinding tussen en met inwoners kunnen versterken. We weten dat er heel veel inwoners zijn met dromen en ambities en met talenten en vaardigheden waarmee zij van betekenis kunnen zijn voor anderen. Door inwoners aan te spreken op hun talenten, uit te gaan van wat er wél is (hulpbronnen) en wat wél goed gaat, kunnen we met hen bouwen aan een krachtige, zelfredzame wijk samenleving.

Wij staan voor een inclusieve wijk, waarin iedereen meedoet. In NoordWest wonen inwoners met veel verschillende nationaliteiten, migratieachtergronden, leefstijlen en culturen. Om herkenning en contact tussen de verschillende gemeenschappen te bevorderen en vooroordelen en negatief handelen tegen te gaan is, volgens recent onderzoek van het KIS (Kennisplatform Inclusief Samenleven), publieke familiariteit nodig: lichte, spontane en herhaalde vormen van ontmoeting in de buurt. Dit geven we onder andere vorm via de Community School, het Verhalenhuis in Noord, maar ook via ontmoetingsplekken zoals WijWest, De Reinevaer en Studio Noord, de zogenaamde 'laagdrempelige ontmoetingsplekken van de wijk'. Plekken voor en door inwoners waar professionals en inwoners elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten en activiteiten worden georganiseerd die aansluiten bij de behoefte van de wijk. Hier treffen de inwoners elkaar en praten zij zelf of via sleutelfiguren mee. Zodoende doen én beslissen zij mee.

Om zoveel mogelijk mensen in de wijk te bereiken, dus ook de meer gesloten gemeenschappen, is inzet van 'sleutelfiguren' en rolmodellen in de wijk cruciaal. Deze zogenaamde sleutelfiguren zijn inwoners uit de wijk – afkomstig uit verschillende gemeenschappen – die een groot netwerk hebben in de wijk. Hierdoor zijn zij voor veel mensen laagdrempelig en dus gemakkelijker benaderbaar. Deze inwoners worden gefaciliteerd, maar krijgen ook een eigen ontwikkelingstraject en gepaste vergoeding aangeboden. Dit geeft de sleutelfiguren zelf meer perspectief, waardoor ze groeien als persoon. Voorbeelden van sleutelfiguren die momenteel al worden ingezet in NoordWest zijn de jongerenambassadeurs (Noordvoerders en WeSpeak) en de VVE- en PO/VO-ambassadeurs (PrimairOnderwijs/ VoortgezetOnderwijs). Als inwoners zich als vrijwilliger actief inzetten voor de wijk(samenleving), of dit nu als sleutelfiguur is of op een ander vlak, heeft dit waarde voor de gemeenschap en mede daarom verdient dat een beloning. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de 'Pleinmakers' van woningcorporatie Tiwos. Bewoners van de Reitse Hoevenstraat betalen in ruil voor maatschappelijke inzet, minder huur.

Inwoners worden nu soms afgeschrikt door instanties, ingewikkelde (aanvraag)procedures, lange wachttijden en de vele partijen die zorg of ondersteuning leveren. De bureaucratie leidt tot veel frustratie, maar ook tot afname van vertrouwen in de overheid. Inwoners voelen zich niet serieus genomen en van het kastje naar de muur gestuurd. Wij hebben in NoordWest 'dichtbijteams' die present zijn in de buurt, straat en het complex. Deze bestaan uit medewerkers van de woningbouwcorporaties, welzijnswerk en het toegangsteam. Afhankelijk van de opgaves in de buurt of flat wordt hier een bepaalde expertise aan toegevoegd, bijvoorbeeld een expertise als wijkverpleegkundige of GGZ-medewerker. Als bij het oplossen van problemen het systeem in de weg staat, wordt gekeken hoe dit gezamenlijk opgelost kan worden. Lukt dat niet, dan schalen we op.

Pleinmakers

De wijk Het Zand ligt in Tilburg-West en is nog altijd een kwetsbare wijk. Veel Tilburgse partners (scholen, huisartsen en welzijnsorganisaties) werken hier samen om het welzijn van deze bewoners te waarborgen. Woningcorporatie Tiwos begon een aantal jaar geleden aan de nieuwbouw in de Reitse Hoevenstraat in Het Zand. Zij zochten samen naar een manier om de leefbaarheid in het complex en de buurt op peil te houden. De reguliere inzet van buurtbeheerders en leefbaarheidsconsulenten was daarvoor niet afdoende. In Mechelen zagen zij een mooi voorbeeld: mensen met een sterk sociaaleconomisch profiel zien te verleiden om in het complex te gaan wonen. Zij noemen deze bewoners de pleinmakers. In ruil voor huurkorting regelen zij bijvoorbeeld vrijetijdsactiviteiten die de sociale cohesie in de buurt versterken. Ook zoeken zij in het complex naar zogenaamde 'sterke bewoners': bewoners die zich ook graag op een positieve manier inzetten voor het complex en de buurt. In de Reitse Hoevenstraat zijn inmiddels drie pleinmakers aan de gang en de resultaten zijn bewonderenswaardig. Zo heeft er al een rommelmarkt plaatsgevonden, zijn er bingo- en karaokeavonden en werken de bewoners onder leiding van de pleinmakers gezamenlijk in de tuin.

3.5 Veiligheid

De gemeente en haar partners zetten al langere tijd in op een integrale verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de stad. Toch is er in NoordWest meer inspanning nodig om uiteindelijk op het niveau van het stedelijk gemiddelde uit te komen. Tilburg is vooruitlopend op

dit uitvoeringsprogramma, uitgenodigd om een plan in te dienen voor een 'preventieve aanpak met gezag' in NoordWest. Dit plan 'Preventie met Gezag', is eind 2022 voltooid en goedgekeurd door het ministerie van Justitie en Veiligheid. In dit plan worden zowel preventieve als repressieve maatregelen voor NoordWest benoemd en uitgelegd (zie bijlage 1).

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor leefbare wijken in NoordWest. Een gezonde voedingsbodem en een constructief opvoedklimaat zorgen ervoor dat inwoners een goede basis hebben. Deze basis wordt de komende jaren verder gevoed door de ambities en doelen die in dit hoofdstuk beschreven zijn bij een Goede Start, Optimale Kansen, Ruimte om te Leven en in een Wereld die mij ziet. Aanvullend en in samenhang hiermee, wordt stevig ingezet op 'Preventie met Gezag'. Op deze wijze werken wij toe naar het hoofddoel: dat iedere bewoner in Noord en West zich in 2040 net zo veilig voelt en tevreden is met diens buurt als de gemiddelde Tilburger. Daarnaast willen we dat inwoners en ondernemers uit NoordWest zich bewust zijn van – en ook weerbaar zijn tegen – ondermijnende criminaliteit.

Het plan Preventie met Gezag heeft als titel 'Grote ambities, kleine stappen, duurzame impact', wat verwijst naar de filosofie die we hanteren in onze aanpak. Het plan kent twee dimensies. Ten eerst willen we problemen voorkomen en ten tweede willen we beginnende problemen in de kiem smoren om te voorkomen dat ze terugkomen dan wel verergeren. We richten ons op de kinderen, jongeren en jongvolwassenen tot 27 jaar, laten de aanpak interveniëren op meerdere leefgebieden en hebben als doel om de risicofactoren te verkleinen en de beschermende factoren te versterken. Onder regie van de gemeente werken hulpverlenings-, zorg- en justitiepartners samen om op de lange termijn duurzame effecten te behalen.

Met de projecten die zich richten op het voorkomen van jonge aanwas zetten we in op meerdere leefgebieden van de jongeren. Zo werken we persoonsgericht door middel van laagdrempelige coaching. Bij jongeren waar de risicofactoren hoog zijn of die al met één been in de criminaliteit staan, slaan we in een periode van zes maanden een brug naar reguliere inzet gericht op school,

werk en/of passende zorg. Daarnaast geven we jongeren zonder schooldiploma een Boost Impact. We begeleiden deze jongeren naar een startkwalificatie om de kans op criminaliteit te verkleinen. Ook versterken we de aanpak van jeugdgroepen door een herinrichting van het Persoonsgerichte Aanpak-proces (PGA). Op deze manier kunnen we tijdig en integraal interveniëren op de jongeren die voorkomen in de casuïstiek.

Binnen de wijken en straten bouwen we aan gemeenschapsvorming waarbij we wijkbewoners activeren om bij te dragen aan het versterken van de wijk. Daarnaast zetten we jeugdboa's in om de toezichtstaak van de politie aan te vullen en laagdrempeliger te kunnen ingrijpen bij jongeren. Ook willen we jongeren en gezinnen met multiproblematiek, door middel van wijkrecht-spraak, vroegtijdig signaleren en effectieve integrale hulp bieden om zo tot duurzame oplossingen te komen. Door middel van een integrale familieaanpak proberen we de intergeneratiele overdracht van criminele activiteiten te doorbreken.

22 Op het gebied van onderwijs ondersteunen we scholen bij het inrichten van een passend (les) aanbod voor leerlingen en onderwijspersoneel. Daarnaast introduceren we een spreekuur van Bureau Halt op de scholen. Zo kunnen we direct ingrijpen bij leerlingen die verstoring gedrag vertonen op school. Tot slot richten we een Cyber Youth Team op. Dit team krijgt inzicht in online trends en zet in op het vergroten van de weerbaarheid van jongeren tegen vormen van online slachtoffer- en daderschap.

3.6 Crossovers tussen de opgaven

De meest complexe opgaven liggen op de snijvlakken tussen de domeinen. Want inwoners en wijken zijn niet opgedeeld in domeinen. Voor inwoners vormt hun dagelijks leven - zoals woning, werk, gezondheid, veiligheid, bestaanszekerheid en kansen voor eventuele kinderen - één geheel. In voorgaande paragrafen hebben we, minder expliciet, ook crossovers in de opgaven benoemd. Denk aan parken die uitnodigen tot ontmoeting, ontwikkeling en gezond gedrag. In deze paragraaf zijn de vier belangrijkste crossovers tussen de opgaven uitgewerkt. De crossovers geven we vorm in structurele verbeteringen/interventies. Deze zijn terug te vinden in de tabel van hoofdstuk 4 en uitgewerkt in het format van hoofdstuk 6.

1. Inclusief samenleven. Inwoners worden gezien, gehoord en gewaardeerd.

De belangrijkste opgave die door alles heen loopt, is het versterken van het vertrouwen van de inwoner in diens eigen kracht, de gezamenlijke kracht van de wijk, maar zeker ook in het ver-

sterken van het vertrouwen in de overheid. Iedereen moet het gevoel hebben gezien, gehoord en gewaardeerd te worden en hierbij de veiligheid ervaren dat je jezelf mag zijn en geaccepteerd wordt zoals je bent.

Bij alles wat we doen in NoordWest staat werken in de nabijheid van én vanuit de behoeften van de kinderen, jongeren, inwoners en ondernemers centraal. Of het nu gaat om de herinrichting van een park of winkelcentrum, om het vergroten van kansengelijkheid van de kinderen of om het versterken van ondernemerschap en werkgelegenheid. Daar waar mogelijk geven we eigenaarschap aan de inwoners en aan de wijk en faciliteren wij alleen daar waar nodig.

NoordWest kent veel kleinere gesloten gemeenschappen die zich vaak afgewend hebben van de samenleving en ook wantrouwend staan tegenover de overheid. Door middel van sleutelfiguren, rolmodellen en veel presentie van professionals in de wijken (van wijkagent tot leerkracht tot corporatiemedewerker) zoeken we actief het contact en de verbinding met deze gemeenschappen. Hiermee willen we de kloof zover als mogelijk dichten en het vertrouwen herstellen. Dit vraagt echter ook om doorbraken en veranderingen binnen de systeemwereld.

Gelijkwaardigheid in Tilburg waarborgen, betekent ook dat iedere Tilburger dezelfde verantwoordelijkheid heeft om de ruimte die hij of zij ontvangt te gunnen aan een ander. Dit vormt de basis om inwoners dicht bij elkaar te brengen. In zekere zin kent inclusie daarmee 'spelregels'. Iedereen is welkom om deel te nemen aan de samenleving, maar zodra iemands overtuiging over hoe de samenleving zou moeten worden ingericht, ten koste gaat van de acceptatie, participatie of veiligheid van anderen in de samenleving, staat dit op gespannen voet met wat wij zien als de inclusieve samenleving.

Structurele verbeteringen/interventies die hier een bijdrage aanleveren:

- 'Laagdrempelige ontmoetingsplekken'
- 'Opgroeien met perspectief'
- 'Westerpark en omgeving'
- 'School en omgeving'
- 'Inwonersparticipatie/sleutelfiguren'

Deze zijn terug te vinden in de tabel van hoofdstuk 4 en tevens uitgewerkt in het format van hoofdstuk 6.

Professional broedplaats Wij West: “Talentontwikkeling in de wijk staat centraal. Bewoners mogen zelf dingen proberen en ondernemen, op voorwaarde van wederkerigheid: er wordt iets teruggegeven aan de wijk. Dit brengt ook meer community-gevoel en meer omzien naar elkaar. De twee dames die de ruilwinkel willen beginnen, hebben aangegeven dat ze hulp nodig hebben. Een gepensioneerde inwoner die voorheen opbouwwerker was, wil hen daar graag bij helpen. Mensen horen dat er iets gaat gebeuren en vragen overal in de wijk of nog hulp nodig is.”

2. Nieuwe vormen van samenleven door anders omgaan met bouwen en openbare ruimte

De verstedelijkingsopgave en de herinrichting van delen van buurten in NoordWest, bieden ons de mogelijkheid om de woonopgave beter te verbinden aan de maatschappelijke opgaven. Bij bouwen en herstructureren is het van belang om te zorgen voor voldoende collectieve ruimtes, zowel binnen als buiten. Denk aan gemeenschappelijke ruimtes om te ontmoeten, voor gezamenlijke activiteiten als koken, of het maken van huiswerk. Woningen in NoordWest zijn vaak te klein voor de grote gezinnen die er wonen. Het is voor kinderen dan lastiger om huiswerk te maken.

Een andere manier om meer gebruik te maken van openbare ruimtes en deze een collectieve bestemming te geven, zijn de ruimtes tussen de woningen. Bij de Stempelbouw, eengezinswoningen die in een stempelstructuur (herhalend) in de wijk zijn gesitueerd, bevindt zich vaak niet gebruikte openbare ruimte.

Deze kunnen worden ingericht als speeltuin, pluktuin of een andere bestemming waarbij ontmoeting en sociale cohesie bevordert wordt. Daarnaast kunnen ook de parken veel meer worden gebruikt als collectieve ruimte voor ontmoeting, lokaal ondernemerschap, moestuinen, beweging en sport. In NoordWest zijn we hier op bepaalde vlakken al mee gestart. In Noord zijn we de woonopgave aan het verbinden met de maatschappelijke opgaven, in een publiek/private samenwerking tussen projectontwikkelaars, woningbouwcorporatie en gemeente (Tripartite Samenwerking Tilburg-Noord). In West willen we samen met de inwoners komen tot een herinrichting en ander gebruik van het Westerpark. Een park dat bijdraagt aan ontmoeting, lokaal ondernemerschap, duurzaamheid, gezond gedrag en talentontwikkeling. In de herontwikkeling en woonopgave wordt onderzocht hoe we meer kunnen gaan werken met lokale ondernemers

en met leer/werkplekken voor jongeren en werkzoekenden in de wijk. Maar ook hoe we in de openbare ruimte en winkelcentra meer ruimte kunnen geven aan lokaal ondernemerschap, met minder regels en meer ruimte voor eigen initiatief.

Structurele verbeteringen/interventies die hier een bijdrage aan leveren:

- ‘Dubbel Duurzaam’* (VHF1)
- ‘Tripartite Samenwerking Tilburg-Noord’*: Publiek/private samenwerking tussen woningbouwcorporatie, projectontwikkelaars en gemeente rondom Kapelmeesterlaan, Mascagnistraat, Ypelaerpark en herinrichting stempels in Tilburg-Noord
- ‘Westerpark en omgeving’
- ‘Laagdrempelige ontmoetingsplekken’

Deze zijn terug te vinden in de tabel van hoofdstuk 4 en de laatste 2 interventies zijn uitgewerkt in het format van hoofdstuk 6.

3. Bestaanszekerheid als basis voor alle inwoners

De relatie tussen geldproblemen en problematiek op gebieden als gezondheid, werk, opvoeding en criminaliteit, is al vaak gelegd én wetenschappelijk aangetoond. Geldzorgen kunnen mensen mentaal volledig in beslag nemen en uitgroeien tot structurele, zeer hardnekkige en langdurige schulden- en armoedeproblematiek, met grote gevolgen. Bekend is bijvoorbeeld dat mensen die langdurig onder de armoedegrens leven, gemiddeld vijf jaar korter leven; het verschil in gezonde levensjaren is zelfs veertien jaar (CBS 2019). Huishoudens met een voortdurend tekort aan geld besteden doorgaans minder aandacht aan de opvoeding van hun kinderen, een opleiding of werk. Geldzorgen leiden vaak tot stress. Daardoor zijn mensen minder goed in staat om zelf problemen op te lossen, informatie te onthouden, zich te concentreren en om prioriteiten te stellen. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) spreekt in dit kader over een lager ‘doenvermogen’.

Op het gebied van energiarmede kunnen we de verbinding leggen tussen ruimte om te leven

en bestaanszekerheid. Door te investeren in energiemaatregelen en het verduurzamen van woningen kan een huishouden besparen op de energiekosten, waardoor er meer financiële ruimte is voor andere zaken. Dit geldt zowel voor corporatiewoningen als particulier bezit. Voor minima komt er een witgoedregeling. Het project 'Dubbel Duurzaam', waarin we zowel de woningen duurzamer maken als ook het gesprek met inwoners aangaan om hun bestaanszekerheid te versterken, is hier een goed voorbeeld van.

Tot slot zijn onderwijs en kinderopvang twee belangrijke pijlers in het creëren van meer bestaanszekerheid. Onderwijs kan zorgen dat kinderen meer gelijke kansen hebben en draagt zo bij aan het voorkomen van intergenerationele armoede. Kinderen met een gevulde maag doen het beter op school. Vanuit bestaanszekerheid subsidiëren we dan ook organisaties als de Voedselbank, Broodnodig, Dikke Mik en het Jeugdeducatiefonds. Daarnaast zorgt Stichting Leergeld voor leermiddelen voor kinderen uit minimagezinnen en zorgt het Jeugdeducatiefonds voor het mogelijk maken van educatieve uitjes georganiseerd door scholen. Met goede kinderopvang dragen we bij aan de gelijke kansen van kinderen. Dit helpt voorkomen dat kinderen die opgroeien in armoede, later zelf in armoede belanden. Daarnaast biedt goede kinderopvang ouders de mogelijkheid deel te nemen aan de maatschappij door deel te nemen aan (taal) cursussen, vrijwilligerswerk of betaald werk. Ook ontmoeten ouders elkaar bij het brengen en halen van de kinderen en krijgen ze gemakkelijker handvaten om bij te dragen aan de ontwikkeling van hun kinderen. Net als bij kinderopvang geldt ook dat ouders elkaar ontmoeten op school en de kans hebben om zelf deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten.

Structurele verbeteringen/interventies die hier een bijdrage aanleveren:

- 'Extra ondersteuning bestaanszekerheid'
- 'Energiefixers'
- 'Aan de bak garanties'
- 'Basisbanen'
- 'Opgroeien met perspectief'
- 'School en Omgeving'
- 'Dubbel Duurzaam'*

Deze zijn terug te vinden in de tabel van hoofdstuk 4 en op de laatste bestaande interventie na, uitgewerkt in het format van hoofdstuk 6.

4. Investeren in nieuwe vormen van perspectief en bescherming om risicofactoren voor crimineel gedrag te verminderen.

Beschermende factoren voor crimineel gedrag zijn bijvoorbeeld sociale ontwikkeling (reflecteren, moreel inzicht, identiteitsontwikkeling), bestaanszekerheid, een positief sociaal netwerk, talentontwikkeling en succeservaringen, werk en opleiding. Om te voorkomen dat jongeren kiezen voor of verleid worden tot crimineel gedrag, is het belangrijk om te investeren in een goede start van jongeren. Op deze manier voelen zij zich gezien, gehoord en gewaardeerd, krijgen zij alle kansen om hun talenten te ontwikkelen en hiermee krijgen zij perspectief op een goed en stabiel leven. Dat doen we naast onze inzet op een Goede Start, onder andere door, samen met de scholen, leerlingen en docenten veerkrachtig en weerbaar te maken tegen ondermijning. Door de inzet van extra begeleiding van bijvoorbeeld rolmodellen, PO/VO ambassadeurs en de tienschool, proberen we de overgang naar het voortgezet onderwijs zo soepel mogelijk te laten verlopen. Hiermee beperken we de verleiding voor jongeren om mee te doen met criminele activiteiten.

Daarnaast proberen we door middel van de 'aan de bak garanties' in de laatste jaren van het primair onderwijs en in het VO/MBO te laten zien dat de maatschappij wel degelijk op jongeren zit te wachten en dat er een goed perspectief voor hen is. Baangarantie zorgt hier voor een vast inkomen en dus meer stabiliteit in het leven van deze jongeren. In het voorkomen van criminaliteit is het ook belangrijk om de weerbaarheid voor cybercriminaliteit te vergroten. Hiervoor dien je in een vroegtijdig stadium contact te maken met jongeren in hun eigen online leefwereld. De inzet van jongerenwerk is hierin van cruciaal belang. Daarnaast kunnen zij een rol spelen in het gezamenlijk proberen open te breken van de "gesloten gemeenschappen", waarin criminaliteit een onderdeel van het dagelijks leven is geworden. Hier is ook vaak sprake van intergenerationele criminaliteitsproblematiek. Door middel van het project "familieaanpak" proberen we te voorkomen dat kinderen binnen criminele families zelf ook voor het criminele pad kiezen.

Structurele verbeteringen/interventies die hier aan bijdragen:

- 'Preventie met Gezag' (zie bijlage 1)*
- 'Opgroeien met perspectief'
- 'School en Omgeving'
- 'Aan de bak garanties'

Deze zijn terug te vinden in de tabel van hoofdstuk 4 en uitgewerkt in het format van hoofdstuk 6.

**: de interventie is reeds gestart. Daarom vind je in dit programma geen los format voor deze interventie.*

4. Ambities, doelen en mogelijke interventies

In dit hoofdstuk geven we aan wat onze ambities voor de lange termijn (2040) zijn en welke resultaten we binnen 4 jaar (2027) willen bereiken. We geven ook de (mogelijke) interventies aan.

Alle interventies die we willen uitvoeren, zijn in een format uitgewerkt in hoofdstuk 6 'Financiën'. Hier vind je dus vanzelfsprekend ook de financiële middelen die nodig zijn om de interventie te kunnen realiseren. Onze manier van werken kenmerkt zich door 'doendenken': vanuit de energie die al in de wijk aanwezig is, praktisch en continu bijsturend en lerend.

4.1. Goede Start

Doel (2040)	Beoogd resultaat (2027)	Mogelijke interventies	Bijbehorende formats <small>zie hoofdstuk 6</small>
<p>We zorgen ervoor dat NoordWest een kind- vriendelijke wijk wordt, waarin kinderen, jongeren en ouders zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De inspraak van kinderen/ jongeren bij de sociale en fysieke inrichting van de wijk, bijv. speeltuinen, ontmoetingsplekken, inrichting Wester- en Ypelaerpark is expliciet gemaakt in de wijkagenda NoordWest en wordt door de jeugd met minimaal een 7 beoordeeld. • Het aantal kinderen tot 18 jaar dat zich eenzaam voelt neemt af. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende vormen van kinder- en jongerenparticipatie, zoals 'WeSpeak', 'Noordvoerders', kinderrechentour. • Eigen initiatievenpot voor kinderen en jongeren. • Versterken sociaal netwerk, mentale gezondheid, talenten en zelfvertrouwen jeugd NoordWest. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Opgroeien met perspectief' • 'School en Omgeving'.
<p>In NoordWest kunnen alle kinderen/ jongeren veilig, gezond en gelukkig opgroeien, met gelijke kansen op ontwikkeling en krijgen ze voldoende mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2028 verlaten alle kinderen in NoordWest de basisschool met leesvaardigheid op minimaal 1F niveau. • Aantal kinderen dat ook daadwerkelijk deelneemt aan VVE of soortgelijk programma gaat naar 100%. • % voortijdig schoolverlaters neemt af. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gratis VVE aanbod voor ouders met laag inkomen en niet werkenden. • School en Omgeving: 365 dagen, talentontwikkeling, basisvaardigheden, taal en rekenen. • ForwArt: inzet op kunst en cultuur met het doel identiteits- en talentontwikkeling Trainingen versterken veerkracht en weerbaarheid. • Aan de bak garanties. • Programma Opgroeien met perspectief, met o.a. de onderdelen, MDO zwangere vrouwen, Kracht van preventie, Community School 0-14 jaar, Teams op Maat. • Leerpad West: fysieke herkenbare leer- speel- en ontwikkelplekken voor kinderen en ouders. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Jonge kind in ontwikkeling'. • 'Opgroeien met perspectief'. • 'School en Omgeving'. • 'Aan de bak garanties'. • 'Westerpark en omgeving'. • 'Preventie met Gezag'.
<p>Ouders/ verzorgers zijn veerkrachtig en hebben voldoende handvaten om hun kinderen veilig, gelukkig en gezond op te laten groeien.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het % ouders dat stress ervaart bij de opvoeding van hun kinderen daalt van 40% naar 35% in 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programma Opgroeien met perspectief voor ouders en kinderen. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Opgroeien met perspectief'.
<p>Het aandeel kinderen en jongeren in NoordWest dat zich mentaal en fysiek gezond voelt, groeit naar het Tilburgs gemiddelde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het % kinderen met overgewicht neemt af van 20% naar 15% in 2027. • Het % kinderen en jongeren dat zich mentaal gezond voelt, neemt toe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken ondersteuningsteams op scholen en in kinderopvang. • Extra inzet buurtsportmedewerkers, en combifunctionarissen. • Extra kinder-/ jongerenwerkers op scholen. • JOGG aanpak. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Opgroeien met perspectief'. • 'School en Omgeving'.

4.2. Ruimte om te leven

Doel (2040)	Beoogd resultaat (2027)	Mogelijke interventies	Bijbehorende formats <small>zie hoofdstuk 6</small>
<p>Meer woningen toevoegen en vernieuwen voor verschillende leeftijden, inkomens en veranderende woonwensen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meer differentiatie in woningvoorraad, waardoor bewoners beter doorstromen in eigen wijk. • Meer levensloopbestendige woningen en het aantal woningen met gedeelde tuinen en voorzieningen voor ouderen is gegroeid. • Tilburg NoordWest scoort minstens een voldoende op Leefbaarometer, criterium woningvoorraad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Woningbouwontwikkeling (NOVEX gebied). • Kapelmeesterlaan vernieuwen en differentiëren huidige woningvoorraad en toevoegen van maatschappelijke functies ten behoeve van een levendige plint en meer veiligheid rondom de flats. • Stempelaanpak Noord, transformatie woningen combineren met optimaal gebruiken van buitenruimte tussen flats. • Food/Mascagni, een (gebieds)ontwikkeling in de omgeving. • Mascagnistraat die zich naast de nieuwbouw van 100 tot 200 woningen en de aanpak van 'blinde plinten' van bestaande galerijflats ook richt op de maatschappelijke opgave om met de buurt activiteiten in het kader van 'Koken, kweken, klussen' op te zetten en te huisvesten. • Wijkvernieuwing met bewoners d.m.v. woonworkshops. • Ontmoetingsruimtes in corporatiebezit beter benutten. 	<ul style="list-style-type: none"> • VHF2, aanvraag in voorbereiding voor najaar 2023.
<p>De bestaande woningvoorraad verduurzamen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Woningen verduurzamen, en corporaties hebben bijna alle woningen met EFG labels verbeterd. • Gespikkeld bezit wordt verduurzaamd. • Energiearmoede is verminderd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dubbel Duurzaam project in alle buurten van NoordWest. • Energietoeslag en subsidies voor aanpassen woning. • Inzet Energiefixers. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Energiefixers' • 'Dubbel Duurzaam'.
<p>De kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren (gezond, groen, klimaatbestendig, heel en veilig).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe inrichting Westerpark, Von Weberpark en Ypelaerpark zijn met inwoners samen tot stand gekomen en de parken verleiden tot gezond gedrag en ontmoeting voor diverse doelgroepen. • De inwoners waarderen de openbare ruimte ten minste zo hoog als gemiddeld in Tilburg. • Kinderen waarderen de voorzieningen om buiten te spelen in de wijk met een 8. 	<ul style="list-style-type: none"> • Project inrichting Westerpark. • Leerpada. • Herinrichting Ypelaerpark. • Von Weberpark. • Food/Mascagni. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Westerpark en omgeving.'

4.3. Optimale kansen

Doel (2040)	Beoogd resultaat (2027)	Mogelijke interventies	Bijbehorende formats <small>zie hoofdstuk 6</small>
Talentontwikkeling: iedereen heeft gelijke kansen om talenten te ontwikkelen.	<ul style="list-style-type: none"> • We ontwikkelen talenten die aansluiten bij (toekomstige) arbeidsmarkt. • 30 basisbanen in en voor de wijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Aan de bak garanties'. • Wijkbanen/basisbanen. • Onderzoek naar mogelijkheid voor Tilburgse studiefinanciering. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Aan de bak garanties'. • 'Basisbanen'.
Maatschappelijk betaald/beloofd werk: iedereen kan een betekenisvolle bijdrage aan de samenleving leveren en wordt daarvoor beloond/gewaardeerd.	<ul style="list-style-type: none"> • % bewoners heeft het gevoel doel en richting te hebben in het leven. • % bewoners heeft het gevoel mee te tellen in de samenleving. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pleinmakers; huurders krijgen korting op huurprijs wanneer zij zich inzetten voor de wijk. • 'We energize': project WIJ West met inzet werkloze inwoners, energiebesparende maatregelen aanbrengen bij mensen thuis. • Duinboeren: Verbinding stad en platteland versterken; lokale voedselproductie, nieuwe arbeidsmogelijkheden en positief voor gezondheid/ duurzaamheid. • Ondersteuningsteam bestaanszekerheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Energiefixers'. • Inwonersparticipatie/ Sleutelfiguren. • Extra ondersteuning bestaanszekerheid.
Werk en inkomen: iedereen voor wie dat mogelijk is, kan aan het werk.	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsparticipatie gaat omhoog. • Meer werkgelegenheid in de buurt. • In 2027 zijn er 30 basisbanen in en voor de wijk gerealiseerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • WijkWerk om de hoek (initiatief ondernemersvereniging Kraaiven). • Basisbanen. • 'Aan de bak garanties'. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Basisbanen'. • 'Aan de bak garanties'.

4.4. Wereld die mij ziet

Doel (2040)	Beoogd resultaat (2027)	Mogelijke interventies	Bijbehorende formats <small>zie hoofdstuk 6</small>
<p>Alle inwoners krijgen de ruimte en de gelegenheid om hun stem te laten horen/ zich uit te spreken. Zij voelen zich gehoord en gezien.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • % inwoners dat aangeeft vaak of regelmatig contact te hebben met vrienden, familie en burens neemt toe. • Het aantal stemmers voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 is toegenomen met 10%. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met de inwoners (incl. jeugd) worden verschillende participatievormen op maat ontwikkeld, zoals 'Noordvoerders' en 'We Speak'. • We werken met sleutelfiguren en ambassadeurs. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Inwonersparticipatie/ 'Sleutelfiguren'. • 'Opgroeien met perspectief'.
<p>Gemeente, inwoners en maatschappelijke partners vormen een hechte samenwerkende gemeenschap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners en professionals van gemeente en maatschappelijke organisaties weten elkaar te vinden en beoordelen de samenwerking met een 8. • De (mede)zeggenschap van de inwoners over de besteding van gemeentelijke middelen in hun wijk is vergroot. • % inwoners dat actief is geweest om de buurt te verbeteren, neemt toe. • Het aantal initiatieven vanuit de buurt/wijk is gestegen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laagdrempelige ontmoetingsplekken van de wijk. • Extra inzet van presentiewerkers in de wijk. • Eigen wijkbudget, burgerbegroting en mandaat om het te besteden. • Aanpak Inclusie. • Dichtbijteams. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Laagdrempelige ontmoetingsplekken'.

4.5. Veiligheid

Doel (2040)	Beoogd resultaat (2027)	Mogelijke interventies	Bijbehorende formats <small>zie hoofdstuk 6</small>
Preventie met Gezag (PmG): Vroegsignalering en aanpak van risicogedrag bij jongeren leidt tot minder (recidive) strafbare feiten en afglijden naar criminaliteit.	<ul style="list-style-type: none"> • Meer jongeren met een stabiel bestaan met legaal inkomen en een binding met maatschappij. • % jongeren met strafbare feiten daalt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Een stabiel netwerk van coaches die stadsbreed actief zijn. • Extra inzet coaches/ondersteuning bij vroegsignalering en aanpak op scholen en in de wijken. 	Zie bijlage 1: 'Preventie met Gezag'
PmG: Boost Impact. Het grootste deel van de jongeren heeft meer zelfinzicht en zelfvertrouwen gekregen en heeft hun opleiding afgerond en/ of heeft werk.	<ul style="list-style-type: none"> • Verkleinen van schooluitval en werkverlies bij jongeren in NoordWest wijken in Tilburg. • De jongeren hebben meer zelfvertrouwen gekregen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Traject waar met workshops en sport wordt gewerkt aan activatie, motivatie en oriëntatie bij de deelnemers. • Begeleiding naar een passende studie-, werk- of stageplek. • Passende nazorg. 	
30 PmG: Versterken opvolging aanpak jeugdgroepen. Sturing op de aanpak van jeugdgroepen en een vermindering van zware casuïstiek op dit thema.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een adequaat overzicht van de gehele casuïstiek en de triage is beter ingericht. Aanpak versterkt. • Aantal jeugdgroepen daalt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren werkproces triage/ persoonsgerichte aanpak. • Stedelijk agent Top-X. 	
PmG: community building. Een wijk die wordt gedragen door de bewoners. Zij signaleren zelf problemen en richten hiervoor passende interventies en initiatieven in.	<ul style="list-style-type: none"> • Vertrouwd netwerk rondom kinderen en jongeren met risicofactoren voor crimineel gedrag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Een vertrouwd netwerk creëren waarin afglijdende jongeren actief naar de juiste hulpkanalen worden doorgeleid. • Positieve rolmodellen en credible messengers. 	
PmG: jeugdboa's. Jeugdgroepen veroorzaken minder overlast op straat en hier worden nauwelijks nieuwe jongeren meer geronseld voor criminele activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Herkenbaar en vertrouwd gezicht in de wijk die proactief signalen oppikt en hierover schakelt met de juiste partners. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdboa's. 	

4.5. Veiligheid (vervolg)

Doel (2040)	Beoogd resultaat (2027)	Mogelijke interventies	Bijbehorende formats <small>zie hoofdstuk 6</small>
PmG: wijkrechtspraak. Het vertrouwen in de overheid en rechtspraak is vergroot en (latent) crimineel gedrag wordt structureel begrensd.	<ul style="list-style-type: none"> • Laagdrempelige rechtspraak in de wijken zelf waar juridische problemen en onderliggende problematiek in samenhang worden besproken en (vrijwillige) hulp kan worden bijgeschakeld. 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Wijkrechtspraak' • 'Leerateliers'. • Start en doorontwikkeling van werkwijzen. 	
PmG: Cyber Youth Time. Cyberweerbaarheid van de wijkbewoners is vergroot en het inzetten van jongeren voor online criminaliteit gebeurt nauwelijks meer.	<ul style="list-style-type: none"> • Wijkbewoners weten het Cyber Youth Team te vinden en zij fungeren als rolmodel voor andere jongeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oprichten van een 'Cyber Youth Team'. • 'Credible messenger'. • Jongeren met IT- trainingen en opleidingsbudget aanbieden. • Begeleiding van het team door partners uit de wijk en een specialist Cyber vanuit de gemeente Tilburg. • Ontwikkelen en geven presentaties over de risico's van de online wereld. • Signaleren van relevante online fenomenen. 	
PmG: onderwijs. Alle kinderen op scholen in Tilburg (PO, VO en MBO) zijn weerbaarder gemaakt met behulp van een passend onderwijsprogramma.	<ul style="list-style-type: none"> • Scholen hebben een duidelijk overzicht hoe veerkracht en weerbaarheid leerlingen versterkt kan worden. • Docenten zijn handelingsbekwaam. • Het Halt-sprekuur wordt de eerste gekozen interventie bij jongeren met wangedrag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen weerbaar en veerkrachtig maken. • Voorlichting geven aan docenten. • Begeleiden van kwetsbare jongeren van PO naar VO. • Scholen worden actief begeleid bij het inrichten van een passend onderwijsprogramma. 	
PmG: Integrale familieaanpak. Een volgende, zelfredzame generatie waarbij binnen de gezinnen uit de aanpak geen/nauwelijks criminele activiteiten worden waargenomen.	<ul style="list-style-type: none"> • De criminele families uit Tilburg Noord West zijn in beeld en worden begeleid door een passende familiecoach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Familieaanpak: Per gezin één coach die hen persoonlijke begeleiding biedt, daarbij de juiste hulpverlening betreft en 24/7 aanspreekpunt is voor het gezin. 	
Sociaal Veilige buurt.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aandeel inwoners dat aangeeft woonachtig te zijn in sociaal veilige buurt stijgt naar het landelijk gemiddelde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtbaarheid en toegankelijkheid wijkagent, (jeugd-) BOA' vergroten. • Welzijnswerk (jongerenwerk) verstevigen sociale cohesie. 	

5. Werkwijze

Ook de manier waarop we (samen)werken in NoordWest maakt het verschil: integraal, dichtbij en op maat. De basis van het werken in Tilburg is de wijkgerichte aanpak. Daar waar (systeem) doorbraken nodig zijn, zetten we de PACT-methode in.

5.1 Agenda Sociaal 013

De wereld verandert in rap tempo. Tilburg dus ook. Nieuwe technologie biedt kansen die er nooit zijn geweest; werk wordt flexibeler, maar ook complexer; mensen leven langer; we kennen een hoge welvaart, maar ook minder zekerheden. Die nieuwe samenleving vraagt veel eigen verantwoordelijkheid. Hoe zorgen we er samen voor dat iedereen mee kan blijven doen en gelijke kansen krijgt?

Omwille van deze vraag is de stad in 2017 met elkaar in gesprek gegaan. In honderden ontmoetingen vertelden inwoners en ondernemers wat er werkelijk toe doet in hun leven. Professionals uit de zorg, het onderwijs, techniek en vele andere Tilburgse organisaties voegden daar hun ervaringen aan toe. Zo tekende zich af waar de Tilburgers met elkaar het verschil kunnen én willen maken, namelijk voor een Goede Start, Ruimte om te leven, Optimale kansen en een Wereld die mij ziet.

Deze manier van agenderen door de inwoners, ondernemers en professionals zelf, geldt als een goed voorbeeld voor onze manier van werken. Zonder oordeel luisteren naar de behoeften, zorgen en oplossingen die zij aandragen.² Dat kunnen we alleen maar doen door continu in gesprek te blijven met onze inwoners en ondernemers en daarnaast dichtbij de inwoners werkzaam zijn.

5.2 Inwonersparticipatie

Voor alles wat we doen in de wijken is het uitgangspunt dat we zowel 'dichtbij' werken als 'op maat' werken voor onze inwoners. Dat vraagt naast present zijn in de wijken om verschillende vormen van inwonersparticipatie. Inwoners hebben en krijgen nog meer een duidelijke stem in wat er in NoordWest gebeurt en nog moet gebeuren. Sommigen beslissen mee, anderen doen of denken mee. Het is belangrijk dat inwoners en ondernemers zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen. We zoeken daarom naar mogelijkheden waarbij inwoners zich niet aan hoeven te passen aan gemeentelijke methodes, vergadertafels of stuurgroepen, maar naar een directere vorm van participatie en eigenaarschap voor de verschillende opgaven. Denk hiervoor bijvoorbeeld aan een eigen wijkbudget dat we toekennen aan jongeren die in die wijk wonen. Zij mogen voor dit budget zelf een doel of initiatief kiezen dat zij willen ondersteunen.

NoordWest is uitgegroeid tot een dynamische migratiesamenleving. De diversiteit in sociale, culturele en demografische zin maakt het samenleven in deze buurten en wijken soms ingewikkeld. Omdat achtergronden en leefpatronen uiteenlopen, weten bewoners elkaar minder goed te plaatsen. Om herkenning en contact te bevorderen is volgens onderzoekers (Kennisplatform inclusief samenleven) publieke familiariteit nodig: lichte, spontane en herhaalde vormen van ontmoeting in de buurt. Zie ook format 'laagdrempelige ontmoetingsplekken', hoofdstuk 6.

We kennen al mooie voorbeelden van inwonersparticipatie:

- De Agenda Sociaal 013 is door meer dan 200 inwoners/ondernemers en professionals gemaakt en vastgesteld.
- Arenaproces in Noord, waarbij 30 inwoners variërend van inwoners (oud en jong), ondernemers tot professionals gezamenlijk bijgedragen hebben aan de agenda van Noord.
- Sleutelfiguren/Ambassadeurs, die van grote betekenis zijn voor de verbinding met de verschillende (gesloten) gemeenschappen in NoordWest. Waardoor de stem van de verschillende gemeenschappen ook gehoord wordt.
- Wij hebben op verschillende plekken in NoordWest laagdrempelige ontmoetingsplekken voor inwoners georganiseerd, denk aan 'WijWest', De 'Reinevaer' en 'Community School' in West en aan het 'Studio Noord' en het 'Ronde Tafelhuis' in Noord, waarbij ook de verschillende culturen elkaar op een laagdrempelige manier ontmoeten. Hier kunnen inwoners hun eigen activiteiten organiseren en wordt naar hun behoeften geluisterd en behandeld.

²Agenderen op z'n Tilburgs

5.3. Wijkgericht werken, zo doen we dat.

In Tilburg en dus ook in NoordWest, zijn we al enige tijd geleden gestart met wijkgericht werken. In deze paragraaf leggen we explicieter uit wat dit inhoudt én hoe dit zich verhoudt tot extra interventies die binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid worden ingezet.

5.3.1 Gebiedsteams

De gemeente Tilburg heeft acht gebiedsteams. Deze teams zijn nauw verbonden met inwoners en bestaan uit (vertegenwoordigers van) wijkpartners en medewerkers van de gemeente Tilburg. Ze houden zich bezig met de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten en opgaven in het gebied.

Wijkgericht werken is zeker niet nieuw in Tilburg. We werken al vele jaren met omgevingsmanagers en wijkregisseurs. Zij werken met de inwoners, ondernemers en partners in en voor een bepaalde wijk, stadsdeel of dorp. We willen de ingeslagen weg dan ook voortzetten en verder versterken. We gaan daarom nog meer wijkgericht werken waar dat kan en alleen gemeentebreed waar het moet.

Daarbij is voor de gebiedsteams de samenwerking met de inwoners binnen onder andere de wijkraden erg belangrijk. Zij zijn en blijven een belangrijke partner in de wijk. Ook zichtbaar-

heid en aanwezigheid zijn belangrijke pijlers. Daarom krijgt elk gebiedsteam één of meerdere plekken in de wijk, het liefst gekoppeld aan laagdrempelige ontmoetingsplekken, om van daaruit te werken.

5.3.2 Wijkagenda's

Sinds enkele jaren werken we in NoordWest met wijkagenda's. Deze zijn gemaakt in samenwerking met inwoners en partners in de wijk. De wijkagenda's worden de komende jaren door het gebiedsteam doorontwikkeld en gaan sturend zijn op wat er nodig is voor inwoners in de wijk. In deze agenda's komen de ambities van inwoners, de gemeentelijke opgaven en opgaven van partners in het gebied samen.

Daarnaast wordt per gebied door het gebiedsteam én de inwoners, een integrale visie voor de lange termijn gemaakt. Deze visie wordt toegevoegd aan de wijkagenda's. Het NPLV-programma maakt hier integraal deel van uit.

5.4 De Tilburgse PACT-methode (People Acting in Community Together)

De aanpak vindt zijn basis in de transitieer en transitiesturing (DRIFT, Loorbach, Rotmans). Een transitie is een proces van fundamentele en onomkeerbare veranderingen in cultuur, (institutionele) structuur en werkwijze op systeemniveau. Nodig om echt doorbraken te creëren voor de inwoners woonachtig in wijken waar sprake is van complexe langjarige problematiek. Het is een beweging in, voor en van de inwoners, ondernemers en professionals in de wijken. Zo heeft Drift in Noord een 'Arenaproces' begeleid, waarin inwoners, ondernemers en professionals samen hebben nagedacht over de grote opgaven en kansen van Tilburg-Noord. Met behulp van de PACT-methode zijn ook 11 initiatieven van inwoners en professionals samen met hen doorontwikkeld tot doorbraakinitiatieven. Voorbeelden hiervan zijn Community School (0-14 jaar), Dubbel Duurzaam Kruidenbuurt, WijWest (huis van en voor inwoners), ForwArt (talentontwikkeling) en jongerenparticipatie via on- en offline platforms WeSpeak en Noordvoerders.

Noordvoerders: “Kijk wat je kan bereiken als je niet in het cliché blijft hangen dat jongeren de toekomst zijn, maar het écht invulling geeft! De passie die je terugziet bij alle deelnemers en hoe sterk ze zijn geworden in het geven van hun mening... Deze jongeren kunnen en willen nu ook al een bijdrage leveren, neem dat serieus.”

In onderstaand schema is de PACT-methodiek weergegeven om te duiden hoe de manier van werken is doordacht. In drie stroken is het 'Waarom', 'Hoe' en 'Wat' geduid. Het nadeel van dit soort schema's is dat het al snel vrij procesmatig wordt, terwijl de kracht van de methodiek juist ook in het pragmatische doen zit. Buiten in de wijken, daar waar energie zit om zaken aan te pakken. Voordeel is dat zichtbaar wordt dat hetgeen wat 'toevallig' lijkt, wel degelijk is ingebed in een doordachte lijn.

WAAROM, HOE, WAT PLAAT VAN PACT

Deze beweging, gebaseerd op de transitieleer, is nog maar net begonnen. De afgelopen jaren waren een beginfase, een opstart. Er valt nog van alles te verbeteren. De uitdaging is om van een doorbraakinitiatief te komen tot een echte doorbraak, dat betekent onder andere van tijdelijk naar structureel, van klein naar groot en versnellen daar waar het kan. Hoewel middelen en mankracht in toenemende mate worden ingezet om deze ontwikkelingen kracht bij te zetten om verdere schaalvergroting en adoptie in de systemen mogelijk te maken, ontbreekt de echte 'slagkracht' nog. Op die manier gaan we van experiment naar een 'mainstream-aanpak', waardoor er (versneld) een vliegwiel kan ontstaan voor de ontwikkeling in de meest kwetsbare gebieden.

We gaan starten met investeren in vakmanschap, samenwerken en met het samenstellen van werkgemeenschappen voor de concrete opgaven die nu voorliggen. Hiervoor vragen we een startbedrag van € 200.000,- , waarvan de helft voor gemeente en partners en de andere helft vanuit het NPLV-programma (zie ook hoofdstuk financiën). Of dat uiteindelijk uitmondt in een wijkacademie - waarin iedere nieuwe professional in de wijk een introductieprogramma krijgt en alle kennis en werkzame bestanddelen ontsloten en gedeeld worden - is nu nog te vroeg om te beantwoorden. Pas wanneer zowel inwoners als professionals in de wijk aangeven dat deze behoefte er ligt, dan kan daar op worden ingezet.

De gemeente Tilburg heeft recentelijk besloten stevig in te zetten en te investeren in een wijkgerichte aanpak, dichtbij en op maat van de vragen van de inwoners en de wijken. Samen met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid biedt dit ons de mogelijkheid om deze slagkracht samen met de inwoners/ondernemers en onze partners te organiseren.

5.5. Leren en samenwerken in de praktijk.

Hoe ziet het samenwerken in de dagelijkse praktijk er uit?

- We werken in gebiedsteams samen aan de wijkagenda. Het liefst op een plek in de wijk zelf, waar spontane ontmoeting en elkaar kennen het samenwerken vergemakkelijkt.
- We benoemen in deze wijkagenda ook de opgaven die extra inzet van het Programmabureau vragen in het kader van het NPLV.
- Voor deze benoemde opgaven NPLV gaan we werken met communities of practice ook wel, werkgemeenschappen genoemd. Samenstelling is afhankelijk van opgave en kan gedurende de looptijd veranderen. Werkgemeenschappen zijn ook altijd leergemeenschappen. Werken en leren gaan hand in hand. Waar naast het WAT, ook aandacht is voor HOE werken we en Hoe werken we samen (cultuur).
- We gaan in NoordWest extra investeren in het (multicultureel) vakmanschap van de professionals. Allemaal zijn we 'T-shaped professionals' als basis werken we allemaal met dezelfde leidende principes (zie kader) en aan dezelfde opgaven, maar we brengen ieder onze eigen expertise mee.
- We hebben allemaal ook een link naar de eigen organisatie, voor expertise en benodigde gezamenlijke slagkracht.
- We willen in nauwe samenwerking met Tilburg University leren en doorontwikkelen. We hebben het idee om een wetenschappelijke denktank te organiseren, zodat we continu kunnen reflecteren op de aanpak.

Transformeren op z'n Tilburgs³

- De leefwereld als sturende ervaringsbron.
Leefwereld als start van verandering en ontwikkeling, begin bij de energie en behoeften die er bij inwoners/ondernemers en professionals is.
- Casuïstiek als beginpunt van handelen.
Praktijk en uitvoering voorop.
- Leren als motor van verandering.
Zorg voor een leerklimaat en ruimte voor experiment. Dagdagelijks onderdeel van het werken, zowel in systeem- als leefwereld.
- Gedeeld beeld als leidraad.
Creëer commitment op een gezamenlijke ambitie. Niet voor even maar langjarig, zodat er duurzame oplossingen ontstaan.
Creëer eigenaarschap voor de gezamenlijke inzet. Stijgt boven de belangen van individuen en organisaties uit.
Werk aan gezamenlijke afspraken over normen en rollen, werk voortdurend aan vertrouwen (governance code).

³transformeren op z'n Tilburgs

6. Financiën

Het uitvoeringsprogramma Tilburg NoordWest is het eerste uitvoeringsprogramma dat tevens als financiële aanvraag geldt. We gaan samen met het Rijk proberen of zo'n integrale boven-departementale aanvraag gehonoreerd kan worden en te leren waar dilemma's, maar ook kansen liggen.

6.1 Interdepartementale aanpak

Tot nu toe wordt binnen het NPLV gewerkt met regelingen die via de afzonderlijke departementen naar de gemeente gaan, met elk hun eigen voorwaarden, zowel financieel als administratief. Het Rijk wil in deze kabinetsperiode investeren, met behulp van diverse experimenten, in een interdepartementale aanpak en financiering van de NPLV stedelijke focusgebieden, vooruitlopend op definitieve besluitvorming in een volgende kabinetsperiode. We zijn als Tilburg nauw betrokken bij de uitwerking van de integrale aanpak en financiering.

Wij willen in Tilburg NoordWest natuurlijk niet redeneren vanuit de regelingen, maar vanuit wat nodig is voor de inwoners en de wijk. **We willen in totaal voor de jaren 2023, 2024, 2025 en 2026 € 50,7 miljoen euro extra investeren in NoordWest.** Via afzonderlijke regelingen, zoals Volkshuisvestingsfonds, School en Omgeving, Preventie met Gezag en energiefixers, hebben we inmiddels € 22.290.000,- (afgerond) toegekend gekregen. Vanuit de SPUK Kansrijke Wijk, verwachten wij op basis van het concept verdeelmodel een kleine 6 miljoen.

6.2 Aanvraag

Als we niet redeneren vanuit de regelingen, maar vanuit wat nodig is voor NoordWest, dan dienen we naast de bestaande regelingen een extra aanvraag € 18.760.000,- (afgerond) in. Hierin zit de eenmalige bijdrage van € 7.200.000 die we in 2024 voor het Westerpark vragen. Aangezien het een experiment betreft, zijn de randvoorwaarden voor financiering, bijvoorbeeld cofinanciering, nog niet bekend. Als de extra middelen (deels) niet toegekend worden dan zullen er keuzes gemaakt moeten worden in de uit te voeren interventies.

In dit hoofdstuk staat eerst een totaaloverzicht van de benodigde kosten voor elke GROW- en V ambities tot en met 2026. Hierbij staat ook aangegeven welke middelen al toegekend zijn, wat we dit jaar of volgende jaren verwachten te krijgen (gezien afspraken met het Rijk) en wat we nog aanvullend aan middelen willen aanvragen bij het Rijk. Dat laatste zal dus plaatsvinden als experiment vooruitlopend op integrale financiering in de volgende kabinetsperiode. Zie tabel 1 en 2. Daarna worden de verschillende interventies met bijbehorende financiën in formats verder uitgewerkt.

In tabel 1 staan de ambities en interventies van NPLV NoordWest benoemd.

In tabel 2 staat benoemd welke middelen we al toegekend hebben gekregen, welke we verwachten en wat de extra aanvraag is.

Tabel 1. Ambitie, interventies NPLV NoordWest

Ambitie	Interventie	2023	2024	2025	2026	Opmerking
Goede Start	Opgroeien met perspectief:	€ 966.618	€ 2.218.400	€ 2.218.400	€ 2.218.400	Nieuwe aanvraag voor School en omgeving vanaf najaar 2023'.
	Ontwikkeling jonge kind:	€ 305.000	€ 610.000	€ 610.000	€ 610.000	
	School en omgeving:	€ 350.000	Nog aanvragen	Nog aanvragen	Nog aanvragen	
Ruimte om te leven	Volkshuisvestingsfonds 1:	€ 1.487.500	€ 4.462.500	€ 2.975.000	€ 2.975.000	VHF 1 is al toegekend, aanvraag VHF 2 voor Stokhasselt is in voorbereiding. WBI is aangevraagd voor Westermarkt.
	Volkshuisvestingsfonds 2:	In aanvraag	In aanvraag	In aanvraag	In aanvraag	
	Woningbouwimpuls:		In aanvraag			
	Westerpark:	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	
	Eenmalig:		€ 7.200.000			
Optimale Kansen	Energiefixers:	€ 883.000				
	Basisbanen:		€ 1.527.184	€ 1.527.184	€ 1.527.184	
	Aan de bak garantie:		€ 240.000			
	Extra ondersteuning voor bestaanszekerheid:	€ 333.333	€ 333.333	€ 333.333		
Wereld die mij ziet	Inwonersparticipatie:	€ 432.000	€ 432.000	€ 432.000	€ 432.000	
	Laagdrempelige ontmoetingsplekken:		€ 615.631	€ 615.631	€ 615.631	
	Kwartiermaker:	€ 90.000				
Veiligheid	Preventie met gezag	€ 3.280.402	€ 2.140.201	€ 2.140.201		Bedrag is al toegekend, verwachting is dat dit na 2025 structureel verlengd wordt.
Programma-bureau en Leren & ontwikkelen		€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	Voor 2024-2025 is er al €500.000 per jaar toegezegd.
Totaal		€ 9.027.853	€ 20.679.249	€ 11.751.749	€ 9.278.215	

Tabel 2. Middelen die al toekend zijn, die verwacht worden en waarvoor een extra aanvraag wordt gedaan.

Aanvraag	Interventie	2023	2024	2025	2026	Opmerking
Toegekend	Volkshuisvestingsfonds 1:	€ 1.487.500	€ 4.462.500	€ 2.975.000	€ 2.975.000	
	School en omgeving:	€ 350.000	Nog aanvragen			
	Preventie met gezag:	€ 3.280.402	€ 2.140.201	€ 2.140.201	€ 2.140.201	
	Energiefixers:	€ 883.000				
	Programmabureau:	€ 600.000	€ 500.000	€ 500.000		
	Totaal	€ 6.600.902	€ 7.102.701	€ 5.615.201	€ 5.115.201	
Verwachte toekenning	Brede SPUK*	€ 969.951	€ 2.508.243	€ 2.529.380		Mogelijke verlenging maar nu nog onbekend.
	Kansrijke wijk					
In aanvraag	School en omgeving:		In aanvraag	In aanvraag	In aanvraag	
	Volkshuisvestingsfonds 2:	In aanvraag	In aanvraag	In aanvraag	In aanvraag	
	Woningbouwimpuls:		In aanvraag			
	Regiodeal		€ 1.500.000			
Extra aanvraag NPLV		€ 1.457.000	€ 9.568.305	€ 3.607.168	€ 4.163.014	

* Deze bedragen zijn niet definitief, maar gebaseerd op het concept verdeelmodel.

6.3 Investering kernpartners

De kernalliantiepartners investeren zelf natuurlijk ook extra in NoordWest.

Overzicht extra investeringen partners:

Zonder uitputtend te zijn, staat onderstaand puntsgewijs vermeld waar de corporaties, het onderwijs/kinderopvang en de gemeente, bovenop de basisaanpak, extra middelen bijdragen aan het gebied NoordWest. Het welzijnswerk, de GGD en andere maatschappelijke partners zijn onder de investeringen gemeente opgenomen.

Naast middelen investeren de partners ook met het inzetten van de best gekwalificeerde professionals in deze wijken.

1. Corporaties: Voor de corporaties geldt dat zij, naast de woningbouwopgaven, € 950.000 extra inzetten in de wijk NoordWest. Dit is vooral extra inzet van woon- en leefbaarheidsconsulenten die present werken in de wijk, buurten en flats. Zij zijn ook gemakkelijk benaderbaar voor inwoners/gezinnen. Zo leveren zij een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid.
2. Onderwijs/kinderopvang:
 - Extra investering van €1,9 miljoen in vernieuwing en/of verbetering huisvesting, bovenop het wettelijk kader.
 - Extra investering in ouderkamers van €450.000.
3. Gemeente:
 - Financiering verstedelijkingsopgave, inclusief cofinanciering Volkshuisvestingsfonds, Woningbouwimpuls en dergelijke.
 - Investering via Meerjarig Integraal Huisvestingsplan Primair en Speciaal onderwijs in vernieuwing of verbetering onderwijshuisvesting NoordWest. Het gaat tot en met 2023 om €3,3 miljoen, bovenop het wettelijk kader.
 - Financiering extra inzet kinderopvang en onderwijs in Noord West
 - Financiering extra inzet kinder- jongerenwerk, jeugdverpleegkundigen en welzijnswerk in NoordWest.
 - ForwArt, podium voor kunst en cultuur voor kinderen en jongeren in NoordWest.
 - Extra personele inzet werk en inkomen (klantregisseurs/accountmanagers) en schuld hulpverlening in NoordWest
 - Financiering extra personele inzet sociale wijkteams en dichtbijteams in NoordWest
 - De 15 primair onderwijs scholen in NoordWest ontvangen rond de € 1.300.000,-

middelen uit de Lokale Educatieve Agenda (OAB en gemeentelijke middelen).

- Ruim €350.000,- extra investering in zwaar belaste peutervoorzieningen in NoordWest.

Op de volgende pagina's worden de tien interventies die eerder zijn benoemd in hoofdstuk 3 en 4, zowel inhoudelijk als financieel verder toegelicht. Bij de beschrijving van de verschillende interventies staan ook de bijdragen van de partners per interventie vermeld.

De tien interventies die in formats zijn uitgewerkt:

1. Opgroeien met perspectief
2. Ontwikkeling jonge kind
3. School en omgeving
4. Westerpark en omgeving
5. Energiefixers
6. Basisbanen
7. Aan de bakgarantie
8. Exta ondersteuning bestaanszekerheid
9. Inwonersparticipatie sleutelfiguren
10. Laagdrempelige ontmoetingsplekken

6. Format 1: Opgroeien met perspectief

'Opgroeien met perspectief'

Aanleiding

Ieder kind verdient een gezonde, veilige start met gelijke kansen op ontwikkeling. De ontwikkeling en ontplooiing in de periode van net voor de zwangerschap tot en met de overstap naar de middelbare school, legt het fundament voor de rest van het leven. De gezondheid van een kind in die periode is een belangrijke voorspeller van problemen op latere leeftijd. Kinderen die blootstaan aan risicofactoren zoals stress, slechte voeding, rook of mishandeling beginnen met een achterstand. Hierdoor kunnen zij zich op fysiek, mentaal en sociaal gebied minder goed ontwikkelen. NoordWest heeft meer dan gemiddeld - en meer dan vergelijkbare steden - te maken met risicofactoren. In deze delen groeien kinderen op die, alleen al vanwege de plek waar hun wieg staat, minder kansen in het leven hebben.

Ambitie 2040

Alle kinderen in de wijk NoordWest groeien veilig en gezond op met gelijke kansen op ontwikkeling en krijgen voldoende mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen.

Beschrijving interventie/ aanpak

We gaan een doorlopende, integrale ondersteuningslijn opzetten voor kinderen en hun ouders van net voor de zwangerschap tot en met 18 jaar (Voortgezet Onderwijs). In al die levensfasen bieden wij integraal aanbod over organisaties en domeinen heen. De effectiviteit van de aanpak is veelal al bewezen.

Min 10 maanden tot en met 14 jaar

- Binnen het programma Kansrijke Start zetten we een Multi Disciplinair Overleg (MDO) op met het Ziekenhuis (verloskundigen/kraamzorg etc.) voor alle zwangere vrouwen in NoordWest, waardoor deze groep in beeld komt, kwetsbaarheden vroegtijdig worden gesignaleerd en direct de juiste ondersteuning wordt ingezet. Deze aanpak die succesvol loopt in één buurt in Tilburg-West, willen we uitbreiden naar heel NoordWest.
- Opzetten van een netwerk 'van ouders voor ouders', voor ontmoeting, laagdrempelig advies, ondersteuning en uitwisseling van ervaringen. Professionals vervullen een ondersteunende en faciliterende rol. Ambassadeurs uit de eigen wijk met specifieke kennis, maken deel uit van dit netwerk.

- Kracht van preventie. We bieden gezinnen informele en formele opvoedondersteuning aan. Door het vroegtijdig inzetten van preventief aanbod willen we ouders ondersteunen in hun opvoedrol en problemen voorkomen en bijdragen aan een gelijke start voor kinderen op het basisonderwijs. De ondersteuning bestaat uit doen wat nodig is, zoals geven advies, bieden luisterend oor, verbinding leggen met ondersteuning in de buurt, inzetten steungezin of vrijwilligers, etc.
- Ouderkamers: het creëren van een ontmoetingsplaats voor ouders van waaruit ouderbetrokkenheid kan worden opgezet en worden gestimuleerd. Het bevorderen van onderwijs-ondersteunend gedrag van ouders, door ondersteuning te bieden bij de opvoeding en te activeren bij schoolzaken.
- Een Team op Maat op iedere basisschool dat dichtbij kinderen, gezinnen en onderwijs-professionals staat én aanspreekbaar en benaderbaar is voor leerkrachten, ouders en kinderen. Het is een trans-organisatorisch team, dat direct kan acteren en inspelen op de problematiek van kinderen en ouders op en rond de school. Trans-organisatorisch wil zeggen, afhankelijk van problematiek wordt gebruik gemaakt van de expertise van de juiste professional. Dit loopt bij enkele scholen in Tilburg-West en daarbuiten en willen we uitbreiden naar alle scholen in NoordWest. Waaronder een brugfunctionaris die dicht bij de ouders staat en fungeert als brug tussen ouders en professionals. Deze functionaris 1) geniet vertrouwen van waaruit ondersteuning op maat kan worden geboden, 2) signaleert problemen en verwijst door waar nodig, 3) organiseert proactief activiteiten en verstevigt het netwerk en 4) richt zich op school, straat en thuis als vindplaatsen. Deze functie is reeds aanwezig op een aantal basisscholen binnen NoordWest en is heel succesvol. Dit willen we uitrollen naar alle basisscholen binnen dit gebied.
- Opzetten van een online team gericht op jeugd: 7-14 jaar en 14-23 jaar als plek waar vanuit de interventies/ activiteiten (zoals ontmoeting, lichte ondersteuning, advies, community building) kan worden ingezet. Dit team, met kinderen en jongeren, wordt geleid door professionals van R-Newt. Daarnaast zullen professionals in de wijk worden getraind om de kracht van online te benutten, maar ook signalen op te pakken van onveilige situaties online (ronselen, negatieve beïnvloeding).
- Community School is een concept dat door twee scholen in Tilburg is ontwikkeld. De geleerde lessen en werkzame bestanddelen nemen we mee voor de andere scholen in

6. Opgroeien met perspectief(vervolg)

'Opgroeien met perspectief'

NoordWest. Tienerschool is een onderdeel van de Community School, waarbij kinderen in groep 8 die nog niet klaar zijn voor het voortgezet onderwijs twee tussenjaren wordt geboden i.s.m. het Cobbenhagenlyceum en De Rooi Pannen om de juiste kennis en vaardigheden te ontwikkelen en zo een goede start te kunnen maken.

12 tot en met 18 jaar (voortgezet onderwijs)

- Een brugfunctionaris/ jongerenwerker en GGZ expertise fysiek toevoegen op het voortgezet onderwijs (De Rooi Pannen, Jozefmavo, Cobbenhagenlyceum), die laagdrempelig de vragen/ behoeften/ knelpunten signaleert, faciliteert en verbindt met het juiste antwoord. Hiermee is reeds succesvol geëxperimenteerd. Dit willen we de komende jaren continueren.
- Het online team en het netwerk voor ouders houdt niet op bij 14 jaar, maar wordt ook na bereik van deze leeftijd gecontinueerd.

Beoogd resultaat 2027

- Alle kwetsbare zwangeren in de wijk zijn in beeld via een MDO en de juiste interventie wordt ingezet.
- Het % ouders dat stress ervaart bij de opvoeding van hun kinderen daalt van 40% naar 35% in 2027.
- Iedere basisschool in die wijk is integraal kindcentrum en kent ook de aanpak 'kracht van preventie' ter stimulering van de ontwikkeling van het jonge kind en de ouders en iedere basisschool heeft een op maat ingericht Team, met expertise die aansluit bij de behoefte van de scholen.
- Het % kinderen en jongeren dat zich mentaal gezond voelt, neemt toe. Op het Cobbenhagenlyceum, De Rooi Pannen en de Jozefmavo is een jongerenwerker en extra GGZ expertise fysiek aanwezig, waardoor jongeren zich gehoord en gezien voelen én antwoord krijgen op hun vragen.
- Levert een bijdrage aan het % kinderen met overgewicht neemt af van 20% naar 15% in 2027.
- Het aantal kinderen tot 18 jaar dat zich eenzaam voelt neemt af.
- O.a. via Buurtgezinnen wordt informele opvoedondersteuning bij 100 gezinnen (per jaar) ingezet.

- De (mede)zeggenschap van de jeugd en hun ouders over de besteding van gemeentelijke middelen in hun wijk is vergroot

Partners

Ouders, kinderen, GGD, ETZ (ziekenhuis), ContourdeTwern (welzijnswerk), Maatschappelijk werk, kinderopvang en basisscholen. FNO en overheid voor medefinanciering.

Randvoorwaarden voor aanpak

Draagvlak bij inwoners, professionals, organisaties (op allerlei niveaus) om met elkaar het verschil te willen gaan maken voor kinderen van min 10 maanden tot 18 jaar.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- Coördinatie Opgroeien met perspectief: 113K
- Informele opvoedondersteuning: 80K.
- MDO, inzet medisch domein: 114K
- Kracht van preventie: 892K
- Kinder- en jongerenwerk op school: 234,4K
- Online aanpak: 385K.
- Extra inzet jeugdgezondheidswerk: 400K

Totaal: € 2.218.400

NPLV: Brede SPUK, Kansrijke Wijk. Afhankelijk van toegekend bedrag aanvullend verzoek NPLV

Extra huidige inzet alliantiepartners:

Onderwijs Noord: € 300.000,-

ContourdeTwern: € 360.000,-

GGD: € 200.000,-

Onderwijs West: € 151.000,-

Gemeente: FNO-subsidie 60K. LEA (OAB), Gezondheid (plus op WPG), Jongeren- en kinderwerk, Sociaal werk. GALA-middelen kansrijke Start, mentale gezondheid en extra buurtsportcoaches en combifunctionarissen.

6. Format 2: Ontwikkeling jonge kind

'Ontwikkeling jonge kind'

Aanleiding

In Tilburg willen we dat alle kinderen kansrijk kunnen starten aan de basisschool en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Om kinderen extra te stimuleren in hun ontwikkeling bieden we aan ieder kind in de leeftijd van 2 tot 4 de mogelijkheid tot voorschoolse educatie, waarbij doelgroepkinderen een extra dagdeel VVE krijgen. Helaas nemen nog niet alle peuters deel aan de voorschoolse educatie (25-30 procent. Voor de doelgroepkinderen betreft dit ongeveer 7%).

Ambitie 2040

100% van de kinderen NoordWest neemt ook daadwerkelijk deel.

Beschrijving interventie/ aanpak

De interventie bestaat uit een aantal elementen:

- VVE gratis maken voor minima, zodat de financiële drempel is weggenomen.
- Aanbieden van laagdrempelige spel- of inloopochtenden voor ouders op kinderopvanglocaties, onder meer om het bereik te vergroten.
- Versterking doorgaande lijn tussen VVE en PO, middels inzet verbindingsschakel JGZ op de kinderopvang.
- Versterking doorgaande lijn door opzetten werkgroep kinderopvang en primair onderwijs waaraan kinderopvangpartners en onderwijspartners deelnemen. Zij maken afspraken over de Voor-en Vroegschoolse Educatie en de professionalisering/ scholing van medewerker en voor de monitoring van de VVE.
- Opzetten van een inclusieve kinderopvang, om zo te kunnen inspelen op de behoeftes van kinderen met een andere zorgvraag.

Beoogd resultaat 2027

Het beoogde resultaat is dat door de verschillende interventies die worden geboden, kinderen (ook met een beperking) en hun ouders eerder worden bereikt (door bijvoorbeeld verhoogde deelname VVE en inloopochtenden) en blijvend worden ondersteund tot en met de eerste fase op de basisschool.

Dit draagt bij aan een goede start, zonder taal- of ontwikkelingsachterstand op de basisschool en ouders die hun kind weten te ondersteunen in hun ontwikkeling.

Partners

Scholen, kinderopvang, GGD, welzijnswerk, toegangsteams, Afdeling Werk en Inkomen (gemeente).

Randvoorwaarden voor aanpak

Draagvlak bij organisaties om gezamenlijk de schouders er onder te zetten.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

Bevorderen

deelname VVE: 230K per jaar

Verbindingsschakel JGZ

t.b.v. bevordering doorgaande lijn: 200K

Inclusieve kinderopvang: 180K

Totaal: 610K

Dekking: NPLV: Brede SPUK Kansrijke Wijk.

6. Format 3: School en omgeving

'School en Omgeving'

Aanleiding

De kinderen in deze wijken hebben minder kansen om zich ten volle te ontwikkelen. De omgeving van deze kinderen is minder goed in staat de kinderen te stimuleren. Daardoor behalen zij minder vaak een onderwijsniveau dat bij hen past, hebben zij minder kansen hun eigen talenten in de breedte te kunnen ontdekken en te ontwikkelen en leren zij elkaars talenten beter te herkennen en waarderen.

Ambitie 2040

In 2040 ontwikkelen de kinderen in deze wijken zich optimaal. Zij doorlopen schoolcarrières die bij hen passen, maken beter passende schoolkeuzes, en voelen zich gestimuleerd en gewaardeerd voor wie zij zijn. Zij zijn weerbaar en hebben vertrouwen in hun eigen toekomst en kunnen daar zelf (mee) richting aan geven.

Beschrijving interventie/ aanpak

Een breed programma voor de vrije tijd (naschools, weekenden en vakanties) dat gaandeweg verder wijkgericht wordt ontwikkeld en aangescherpt

Beoogd resultaat 2027

- De gehele doelgroep in de wijken bereiken met het aanvullende aanbod en we streven na dat 50% van de doelgroep daadwerkelijk gebruik maakt van de Rijke Schooldag. We starten met de leerlingen in de scholen en werken er gaandeweg naartoe om alle kinderen in de wijk te bereiken en streven ernaar 50% van hen te bereiken.
- Levert bijdrage dat alle kinderen in 2028 in NoordWest de basisschool verlaten met leesvaardigheid op minimaal 1F niveau.
- Het effect monitoren: dat doen we het liefst door de kinderen in te laten schrijven via Try-out Tilburg. Daarbij stuiten we vooralsnog op twee problemen: de verwerkingsovereenkomst (privacy) en de moeite die ouders hebben om kinderen zelf in te schrijven (zoeken we ondersteuning voor bij CdT, sportcombinatiefunctionarissen, ouderkamers en cultuurcoaches).
- Fase één (2022-2024) focust dus op de deelname van alle leerlingen binnen de lokale coalitie;
- Fase twee (2024-en verder) focust zich op het realiseren van een (meer) inclusief

aanbod. Dat wil zeggen dat er actiever wordt ingezet op het bereiken van alle kinderen die woonachtig zijn in de wijken, zodat zij daadwerkelijk gaan deelnemen aan de Rijke Schooldag, ongeacht waar zij naar school gaan.

Partners

- Primair onderwijs, welzijnswerk, sport- en culturele instellingen, ondernemers etc.

Randvoorwaarden voor aanpak

- Monitoring deelname en evaluatie van de activiteiten.
- PDCA cyclus: Meetbaar, merkbaar en bespreekbaar.
- Idealiter willen we komen tot een kernindicator: self-efficacy. Een belangrijke randvoorwaarde daarbij is dat deze indicator op eenvoudige wijze en voor alle leeftijden te meten is.
- Verder uitbouw van expertise en netwerken om programma uit te voeren.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- Fase 1: 2022/2024, € 599.318,18 (al toegekend).
- Fase 2: Aanvraag in overleg met de scholen, najaar 2023.

6. Format 4: Westerpark en omgeving

'Westerpark en omgeving'

Aanleiding

Ontwikkelingsachterstand en kansenongelijkheid van kinderen in NoordWest. Uit gesprekken met ouders en kinderen uit de wijk blijken ook zorgen (over onveilige plekken, weinig stimulerende speelplekken, illegale activiteiten) en ideeën voor mogelijke verbeterpunten.

Ambitie 2040

- Kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren.
- Investeren in het Westerpark en omgeving leidt tot meer ontwikkelkansen waardoor kinderen in NoordWest gezond, veilig en met gelijke kansen op ontwikkeling opgroeien. Emancipatie en autonomie van kinderen is vergroot en kinderen groeien veilig en gezond op.
- We werken vanuit het principe 'It takes a village to raise a child'. Er is een brede community van inwoners en professionals die vanuit dit principe werkt.
- Bewoners hebben meer vertrouwen in elkaar en in instanties. Er is meer interactie.

Beschrijving interventie/ aanpak

- Meer veilige speelplekken voor kinderen in alle leeftijdscategorieën. Dit houdt ook in meer thuisnabije speelplekken: 'de groene actieve woonkamers van de wijk'.
- Activiteiten- en lesprogramma school, sportbedrijf, R-Newt, GGD en anderen verbinden aan speelplekken.
- Westerpark stapsgewijs ontwikkelen naar een veilig en stimulerend park voor en door bewoners.

Beoogd resultaat 2027

- Kinderen/jongeren beoordelen hun inspraak bij de inrichting met minimaal een 7 en waarderen het spelen in het Westerpark met een 8.
- Er is een levendig activiteiten- en lesprogramma voor kinderen uit de wijk bij de speel- en ontmoetingsplekken in de wijk. Er zijn meer gezonde evenementen georganiseerd. Partners als Jongerenwerk, WijWest, Welzijnswerk, Sportbedrijf, Onderwijs, Kinderopvang, GGD en ondernemers hebben met inwoners en kinderen een stimulerend en gezond activiteiten- en lesprogramma ontwikkeld en in uitvoering. Voorbeeld van de hardloophedstrijd Rondje Westerpark.

- In het Westerpark is een fysieke ontmoetingsplek. Voorbeeld van een 'Pop-up Kiosk' in het park.
- Naast wijkpartners zijn ook ondernemers Westermarkt meer betrokken en verbonden met de activiteiten voor het Westerpark en omgeving. Duinboeren (biologische boeren randgebieden Tilburg) en andere (duurzame) ondernemers en partijen verbinden aan inwoners/jeugd NoordWest, educatie, maar ook verbouwen van gezonde voeding.
- Samen met bewoners, ouders en kinderen worden plannen voor herinrichting van openbare ruimte en speelplekken gemaakt en uitgevoerd.

Partners

Scholen/kinderopvang, welzijnswerk, sportbedrijf, GGD, gemeente, corporaties

Randvoorwaarden voor aanpak

- Kwartiermaker activiteitenprogramma.
- Participatie -> eigenaarschap bewoners/ondernemers organiseren.
- Regelruimte voor experiment, evenementen, pop-up.
- Projectleider openbare ruimte.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- Jaarlijks: 4 x 0,3 mln. (5 jaar) voor kwartiermaker, organiseren activiteiten openbaar gebied met wijkpartners, aanschaf materialen zoals kiosk etc. (korte termijn).
- Eenmalig: 1,3 mln. veilige, stimulerende en uitnodigende aanpassing openbaar gebied direct grenzend aan scholen Het Zand bij vernieuwing scholen (Schipholkwartier en Hubertus) passend bij 'Leerpada West'.
- Eenmalig: 0,9 mln. ontwerpen en realiseren kleinschalige stimulerende speel-ontmoetingsplekken inrichten (binnen 5 jaar) plus start participatief ontwerpproces Westerpark.
- Eenmalig: 5,0 mln. (globale raming) voor herinrichting Westerpark (> 5 jaar).

Dekking:

NPLV: 300 K p.j. voor kwartiermaker uit middelen School en Omgeving. Overleg over eenmalige subsidie van 5,9 miljoen voor herinrichting park en 1,3 miljoen voor Leerpada West. Bijdragen gemeente: Cofinanciering in overleg. Bijdrage overige alliantiepartners: in overleg.

6. Format 5: Energiefixers

'Energiefixers'

Aanleiding

- De relatie tussen geldproblemen (bijvoorbeeld door de toegenomen energiekosten) en problematiek op gebieden als gezondheid, werk, opvoeding en criminaliteit, is al vaak gelegd én wetenschappelijk aangetoond. Door (het ontstaan van) geldzorgen te voorkómen en/of deze vroegtijdig aan te pakken, kunnen we meer en vaak hardnekkige problemen op andere terreinen vóór zijn.
- Daarnaast zien we een groep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die graag aan het werk zou willen, maar waar diverse belemmeringen zijn om dit te bereiken.

Ambitie 2040

- Een halvering van het aantal mensen in armoede in 2030 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in 2025 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030.(t.o.v. 2015).
- Iedereen doet naar vermogen mee in Tilburg (participatie).
- Tilburg is klimaatneutraal in 2045.

Beschrijving interventie/ aanpak

- Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid tot 'energiefixers'. Eventuele drempels om te kunnen gaan werken worden weggenomen.
- Energiefixers hebben als taak inwoners te ontzorgen bij het uitvoeren van kleine en wat grotere energiemaatregelen.
- Voor de inwoners gaat de energierekening omlaag zodat ze meer geld overhouden om van te leven.

Beoogd resultaat 2027

- Bij alle geïnteresseerde bewoners in Tilburg NoordWest zijn kleine en wat grotere energiemaatregelen uitgevoerd door lokaal opgeleide energiefixers. We streven naar 70% van het aantal woningen vanuit de woningcoöperaties.

Partners

- Gemeente, Energiebox corporaties, welzijnswerk, toegangsteam

Randvoorwaarden voor aanpak

- Versnellingsaanpak koppelen aan reeds bestaande projecten / initiatieven:
- Energiecoaches gemeente Tilburg.
- We Energize in Tilburg West.
- Beter Stokhasselt in Tilburg-Noord.
- Klimaatklussers.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- **Totaal:** € 883.000 2023

Dekking:

- NPLV: Regeling flankerend beleid energiearmoede.

6. Format 6: Basisbanen

'Basisbanen'

Aanleiding

- Onbenut arbeidspotentieel in NoordWest.
- Voor veel inwoners in Tilburg NoordWest is een 'normale baan' niet bereikbaar. Zij staan al lange tijd 'langs de kant', maar zijn wel gemotiveerd om zich in te zetten voor de wijk(-bewoners). Teveel mensen willen graag aan de slag, maar krijgen onvoldoende kans op de huidige arbeidsmarkt. Dit terwijl ze er wel degelijk talenten voor hebben. Het gaat om inwoners die te kampen hebben met kwetsbaarheden die een hindernis kunnen vormen om die talenten te ontwikkelen en benutten. De redenen daarvoor kunnen heel divers zijn. Vaak lopen ze op meerdere gebieden langdurig tegen problemen aan. Lange tijd heeft de focus gelegen op eerst die problemen aan te pakken en dan pas de weg naar werk vrij te maken, maar werk kan juist een onderdeel van de oplossing zijn. In vrijwilligerswerk, waar minder druk wordt ervaren en er meer ruimte is, floreren ze vaak al.
- We zien dat vanuit de huidige Participatiewet niet altijd de juiste omstandigheden gecreëerd kunnen worden om deze mensen vooruit te helpen. Het doel van de wet is weliswaar mensen aan de slag te helpen, maar het gaat daarbij primair om volledige uitstroom naar de arbeidsmarkt. Mensen die deze stap (nog) niet kunnen zetten, worden daarin niet gehoord. En er is nauwelijks een plek waar ze hun talenten kunnen inzetten op een dusdanige manier dat het ook financieel loont.
- Daarom zetten we in op talentontwikkeling en op meer laagdrempelig werk in de wijk. We willen dat iedereen op zijn of haar manier kan meedoen en een maatschappelijke bijdrage kan leveren, ook inwoners voor wie dat nu niet vanzelfsprekend is.

Ambitie 2040

- Werk en inkomen: iedereen voor wie dat mogelijk is, kan aan het werk.
- Maatschappelijk betaald/beloond werk: iedereen kan een betekenisvolle bijdrage aan de samenleving leveren en wordt daarvoor beloond/ gewaardeerd.
- Talentontwikkeling: iedereen heeft gelijke kansen om talenten te ontwikkelen.

Beschrijving interventie/ aanpak

- Voor inwoners die langdurig aan de kant staan organiseren we de Basisbaan. Met een Basisbaan kunnen inwoners die gemotiveerd zijn om zich in te zetten, maar voor wie nu geen passend werk bestaat, toch een bijdrage leveren aan de maatschappij. Ze gaan

aan de slag met taken die bijdragen aan de leefbaarheid binnen de wijk, taken die nu niet gedaan worden. De banen kunnen groot of klein zijn, afhankelijk van iemands mogelijkheden. Taken waar we aan denken zijn klussen in de wijk of vraaggericht (laagdrempelig) ondersteunen van buurtbewoners. Ook binnen sportclubs blijven steeds meer taken ligger, daar zou inzet vanuit de basisbaan ook een mooie bijdrage kunnen leveren. Naast deze maatschappelijke doelstellingen verwachten wij ook met lokale ondernemers samen te werken om basisbanen te creëren. Ondernemers hebben namelijk ook baat bij het onbenutte arbeidspotentieel van de doelgroep en de talenten die zij met zich meebrengen. Inwoners met een basisbaan ontvangen in ieder geval het minimumloon voor hun inzet. Voor kandidaten die door het werken in een Basisbaan weer opbloeien en die zich verder willen ontwikkelen maken we afspraken over werken in combinatie met opleiding.

- De interventie bestaat dus uit het organiseren van banen: het zoeken en bundelen van werkzaamheden tot een werkpakket dat geschikt is voor basisbaan. We zorgen dat we kandidaten die gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan in beeld hebben om zo een goede match te maken. Het bieden van de juiste en voldoende ondersteuning op de werkvloer is een belangrijke randvoorwaarde voor het succes van de match.
- Met het organiseren van basisbanen in de wijk creëren we voor deze doelgroep weer perspectief. Inwoners voelen zich gezien en erkend, ervaren dag-structuur, krijgen bestaanszekerheid en doen minder een beroep op zorg en welzijn.

Beoogd resultaat 2027

- We begeleiden 30 werkzoekenden naar een basisbaan in de wijk.
- Arbeidsparticipatie gaat in NoordWest omhoog.
- Meer werkgelegenheid in de buurt.
- % bewoners heeft het gevoel doel en richting te hebben in het leven.
- % bewoners heeft het gevoel mee te tellen in de samenleving.

Partners

Ondernemers, inwoners, afd. werk en inkomen, diamantgroep, scholen en andere partners die mensen in een basisbaan aan willen nemen.

6. Format 6: Basisbanen (vervolg)

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

Kosten per jaar bij 30 basisbaners (nota bene – in de aanloopfase bij minder basisbanen liggen de kosten voor jobcoaching en loonkosten lager)

• Organisatie werkzaamheden en matches cliënten	110.000
• Passende begeleiding binnen de basisbaan	
• (jobcoaching en arbeidsdeskundige)	467.184
• Loonkosten basisbanen en overige personeelskosten	850.000
• Projectleider	90.000
• Communicatie	10.000
• Totaal	1.527.184

Dekking:

- NPLV: in overleg met BZK en SZW.
- Cofinanciering gemeente: In overleg.
- Bijdrage werkgevers: In overleg.

6. Format 7: Aan de bakgarantie

'Aan de bak garantie'

Aanleiding

- We zien vaak dat er bij ouders en jeugd een onjuist beeld bestaat van waar op de (toekomstige) arbeidsmarkt kansen liggen. Voor veel jeugdigen ontbreekt perspectief, in de zin dat zij hun kansen op de arbeidsmarkt niet als positief inschatten. Het effect daarvan kan demotivatie zijn, apathie of een keuze voor het criminele circuit.
- De pilot Aan de Bak, biedt een positief perspectief op de toekomst.

Ambitie 2040

- Iedereen heeft gelijke kansen om talenten te ontwikkelen.
- Iedereen voor wie dat mogelijk is kan aan het werk.
- Arbeidsparticipatie gaat omhoog.

Beschrijving interventie/ aanpak

- We gaan ondernemers en onderwijs (basis, voortgezet en beroeps) samenbrengen, organiseren en faciliteren. Vanaf het begin betrekken we hierbij de jongeren en ouders om wie het gaat. Bestaande netwerken en mensen worden aan elkaar gekoppeld om de infrastructuur die er ligt sterker en krachtiger te maken.
- We starten met drie sectoren: zorg, logistiek en de bouw & infra (en installatietechniek). De kennismaking vindt zoveel mogelijk plaats in de praktijk van het bedrijfsleven, zodat de jeugdigen een goed beeld krijgen van wat het werk inhoudt. Bedrijven geven de jongeren in een vroegtijdig stadium een baangarantie en maken afspraken over werken in combinatie met opleiding.

Beoogd resultaat 2027

- % Schoolverlaters neemt af.
- Per wijk in NoordWest zien we meer jongeren dan voorheen instromen in opleidingen voor kansberoepen (0 en 1 meting).
- Aantal jongeren in stages neemt toe.
- Aantal jongeren dat een baangarantie krijgt aangeboden.
- Tevredenheid werkgevers over traject en werknemers.
- Positieve ervaring ouders/kinderen over de kans die de kinderen geboden wordt.
- Jeugdigen maken zo vroeg mogelijk kennis met de kansrijke werksoorten in de regio.

Partners

Ondernemers, klantregisseurs afdeling werk en inkomen, jongerenwerk, scholen.

Randvoorwaarden voor aanpak

- Samenwerking Midpoint, waarbij infrastructuur wordt benut.
- Samenwerking Leerplicht en RMC (Regionaal Meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten) voor als een jongere uitvalt.
- Nazorg, coaching van jong volwassenen in hun eerste baan.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- 240K voor kwartiermaker én werkbudget om kinderen, ouders, jongeren, school, ondernemers te laten deelnemen en tot voldoende baangaranties te komen.
- Dekking :
- Regiodeal: 200K
- NPLV: Brede SPUK, Kansrijke wijk.

6. Format 8: Extra ondersteuning bestaanszekerheid

'Extra ondersteuning voor bestaanszekerheid'

Aanleiding

- De relatie tussen geldproblemen en problematiek op gebieden als gezondheid, werk, opvoeding en criminaliteit, is al vaak gelegd én wetenschappelijk aangetoond. Geldzorgen kunnen mensen mentaal volledig in beslag nemen en uitgroeien tot structurele, zeer hardnekkige en langdurige schulden- en armoedeproblematiek, met grote gevolgen. Bekend is bijvoorbeeld dat mensen die langdurig onder de armoedegrens leven, gemiddeld vijf jaar korter leven; het verschil in gezonde levensjaren is zelfs veertien jaar (CBS 2019). Huishoudens met een voortdurend tekort aan geld besteden doorgaans minder aandacht aan de opvoeding van hun kinderen, hun opleiding of werk.
- Geldzorgen leiden vaak ook tot stress. Daardoor zijn mensen minder goed in staat zijn om zelf problemen op te lossen, informatie te onthouden, zich te concentreren en om prioriteiten te stellen. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) spreekt in dit kader over een lager 'doenvermogen'.
- Onze inwoners zijn daardoor niet altijd in staat om zelf hulp te zoeken. Door inwoners vroeg hulp aan te bieden kunnen we grotere problemen voorkomen. Zo voorkomen we hoge maatschappelijke kosten en dragen direct bij aan het geluk van onze inwoners.

Ambitie 2040

- Een halvering van het aantal mensen in armoede in 2030 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in 2025 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030 (t.o.v. 2015).
- Iedereen doet naar vermogen mee in Tilburg (participatie).

Beschrijving interventie/ aanpak

- We zoeken de inwoners op om belemmeringen weg te nemen om te participeren in de samenleving. We doen dit als we signalen krijgen van beginnende betalingsachterstanden, in (vluchtelingen) gezinnen met jongeren van 15 tot 18 jaar en gezinnen die moeite hebben met de Nederlandse taal. Onze medewerkers bestaanszekerheid gaan in gesprek. Ze kijken hoe inkomsten verhoogd kunnen worden, kosten verlaagd, geven informatie over de Nederlandse samenleving en nemen belemmeringen weg. De medewerkers bieden ondersteuning op maat en beschikken over een maatwerkbudget. We

richten ons specifiek op inwoners in NoordWest en werken samen met partners die daar werken zoals woningcorporaties, taalcoaches, wijkcentra en maatschappelijke organisaties die contact hebben met inwoners die moeite hebben om rond te komen.

Beoogd resultaat 2027

- Inwoners in Tilburg NoordWest zijn beter in staat om rond te komen, weten beter hoe de Nederlandse samenleving werkt en zijn in staat hulp te vragen in de eigen omgeving of bij professionals.

Partners

- Platform bestaanszekerheid, welzijnswerk, scholen, corporaties.

Randvoorwaarden voor aanpak

- Bekendheid bij maatschappelijke organisaties, goede scholing medewerkers, medewerkers ook na 2025 in dienst kunnen houden.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- € 333.333 per jaar.

Dekking:

NPLV: Brede SPUK, Kansrijke Wijk.

6. Format 9: Inwonersparticipatie/sleutelfiguren

'Inwonersparticipatie Sleutelfiguren'

Aanleiding

- Sommige groepen inwoners zijn lastig te bereiken voor professionals. Zij zullen sneller advies of ondersteuning accepteren van iemand uit de wijk zelf; bij voorkeur vanuit de eigen gemeenschap.
- Daarnaast zien we dat jongeren onvoldoende vertegenwoordigd zijn om mee te denken in de wijk en daarmee invloed uit te oefenen op hun toekomst.
- Ten slotte weten we uit ervaring dat als iemand in de wijk een kans krijgt een andere rol te gaan vervullen (bijvoorbeeld als ambassadeur), dat deze zichzelf doorontwikkelt en persoonlijk verrijkt.

Ambitie 2040

- Alle inwoners krijgen de ruimte en de gelegenheid om hun stem te laten horen/ zich uit te spreken. Zij voelen zich gehoord en gezien.
- Gemeente, inwoners en maatschappelijke partners vormen een hechte samenwerkende gemeenschap.
- Weten/ kennis hebben van wat bewoners willen (behoeften).
- Meer inzicht hebben binnen de diverse gemeenschappen.
- Op 'n laagdrempelige manier ontmoeten groepen elkaar vanuit wijkinitiatieven.
- Optimale kansen bieden aan bewoners die zich willen verrijken, opleiding, werk;
- de wijk biedt kansen om jezelf te ontwikkelen.
- Ontstaan van gezamenlijk gevoel voor de wijk (versterken van het wijkgevoel).
- Waarin inwoners (zoals jongeren) zich in de wijk herkennen.

Beschrijving interventie/ aanpak

Vanuit diverse inwonersgroepen zijn er ambassadeurs – met voldoende kennis – die zich inzetten voor de inwoners in de wijk. Deze ambassadeurs worden gefaciliteerd zodat zij kunnen doen

wat nodig is, met inhoudelijke ondersteuning, een eigen ontwikkeltraject en ook een gepaste vergoeding. Denk aan PO/VO-ambassadeurs of VVE-ambassadeurs of sleutelfiguren in Noord. Daarnaast wordt de jongerenparticipatie in de wijk versterkt via o.a. de Noordvoerders, WeSpeak en een initiatievenpot voor jongeren.

Beoogd resultaat 2027

- Alle inwoners krijgen de ruimte en de gelegenheid om hun stem te laten horen/ zich uit te spreken. Zij voelen zich gehoord en gezien.
- % bewoners heeft het gevoel doel en richting te hebben in het leven.
- % bewoners heeft het gevoel mee te tellen in de samenleving.
- Sleutelfiguren en ambassadeurs zijn aanspreekpunten en rolmodellen voor de verschillende (gesloten) gemeenschappen in de wijk.
- Sleutelfiguren en ambassadeurs krijgen een ontwikkeltraject en een beloning voor hun inzet.

Partners

- Inwoners, welzijnswerk, alle partnerorganisaties.

Randvoorwaarden voor aanpak

- Ondersteunen en faciliteren van sleutelfiguren en rolmodellen.
- Er is ruimte voor maatwerk.
- Er wordt samengewerkt tussen partijen en initiatieven in de wijk.
- Beloning van sleutelfiguren en ambassadeurs.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- Totaal € 432.000
- Coördinatie ambassadeurs 80K jaarlijks.
- Financiële vergoeding ambassadeurs 60K.
- Kosten doorontwikkeling en persoonlijk ontwikkelingsbudget: 200K.
- Trainees en Noordvoerders: 72K.
- Initiatievenpot: 20.000,-.

Dekking:

- Regiodeal: € 432.000,-
- NPLV: Afhankelijk van toekenning Regiodeal, aanvraag via Brede SPUK, Kansrijke Wijk.

Extra inzet ContourdeTwern en corporaties: extra uren personele inzet voor ondersteuning ambassadeurs.

6. Format 10: 'Laagdrempelige ontmoetingsplekken'

'Laagdrempelige ontmoetingsplekken'

Aanleiding

- WIJ West, De Reinevaer, De Reitse Plint, Studio Noord zijn plekken die met hun aanpak, context, vorm en ontstaan een bijdrage leveren aan de wijk NoordWest. Jongeren, bewoners en professionals missen dit soort plekken. Sinds 2021 zijn de plekken Wij West en De Reinevaer operationeel, De Reitse Plint en Studio Noord vanaf maart 2023.

Ambitie 2040

- Deze laagdrempelige ontmoetingsplekken zijn katalysatoren in de wijk, veilige plekken en broedplaats voor de jeugd en inwoners, om elkaar te ontmoeten, ruimte voor ondernemerschap, talenten te ontplooiën en mee te kunnen doen in de samenleving.
- Het zijn 'neutrale plekken', die met andere fysieke plekken in de wijk (zoals de bekende MFA's) en organisaties/initiatieven samenwerken.

Beschrijving interventie/ aanpak

- De plek door ontwikkelen samen met bewoners en professionals.
- De programmering organisch te laten ontstaan en stutten.
- Zo ontstaat een katalysatorfunctie waarbinnen vele andere thema's, ambities en nieuwe initiatieven werkelijkheid worden. Bijvoorbeeld
- Impuls bestaanszekerheid & wijkeconomie.
- Leefbaarheidsaanpak & sociale cohesie.
- Jongerenparticipatie.
- Gezondheidsprojecten.
- Verduurzaming (ook van woningen) en vergroening (van de wijk).

Beoogd resultaat 2027

- Bruisende ontmoetingsplekken in Tilburg-West, gedraaid door vrijwilligers uit de buurt, ondersteund door professionals (o.a. buurtondersteuners en kwartiermakers). Deze plekken kennen een dynamische diverse programmering en zijn daarnaast betrokken bij projecten en initiatieven in de wijk. Het effect van de plekken is dus groter dan enkel de eigen fysieke plek.
- Laagdrempelige ontmoetingsplekken waar verschillende gemeenschappen/inwoners in de wijk elkaar ontmoeten.

- % inwoners dat aangeeft vaak of regelmatig contact te hebben met vrienden, familie en burens neemt toe.
- % bewoners heeft het gevoel doel en richting te hebben in het leven.
- % bewoners heeft het gevoel mee te tellen in de samenleving.
- De (mede)zeggenschap van de inwoners over de besteding van gemeentelijke middelen in hun wijk is vergroot.
- % inwoners dat actief is geweest om de buurt te verbeteren, neemt toe.
- Het aantal initiatieven vanuit de buurt/wijk is gestegen.

Randvoorwaarden voor aanpak

- Duurzame financiering (continuïteit).
- Echte betrokkenheid van bewoners en professionals.
- Kwartiermaker bij start ontmoetingsplek.
- Extra buurtondersteuners om de inwoners te faciliteren en ondersteunen daar waar nodig, bv bij hulpvragen, netwerkversterking, opzetten en verbinden met activiteiten etc.
- Inclusief en neutraal.
- Ontregelruimte waar dat nodig is.

Financiën (hoogte bedrag en waarvoor)

- Exploitatie en huurkosten: € 350.631
- Kwartiermaker: € 90.000
- Programmering: € 25.000
- Buurtondersteuners: € 240.000
- **Totaal:** € 90.000 eerste jaar, daarna € 615.631 p.j.

Dekking:

- Regiodeal: 2024 € 615.631
- NPLV: 2023 € 90.000,- kwartiermaker en 2025/2026 € 615.631 p.j.
- Cofinanciering: Vastgoed Tilburg, Accommodatiebeleid, contract welzijnswerk.

7. Monitoring en verantwoording

Met de doorontwikkeling van het wijkgericht werken in Tilburg ontstaat een steeds beter beeld van wat er nodig is op wijk- en buurtniveau en krijgen we meer inzicht in de integraliteit van de opgaven. Het maken van een goede gebiedsanalyse stelt de opgaven centraal en maakt prioritering mogelijk. Dit zorgt er ook voor dat we de ontwikkeling van de wijken beter kunnen volgen en daarbij dus ook de impact van de inzet en interventies kunnen meten. Het uitwerken van een Tilburgse wijkmonitor, de zogenaemde T-meter gaat ons helpen om in te spelen op domein-overstijgende vraagstukken, waarvoor het cruciaal is de handen ineen te slaan.

7.1 Het meten van impact: monitoring

Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Tilburg Noordwest willen we de leefbaarheid en veiligheid van dit gebied in vijftien tot twintig jaar op orde brengen en het perspectief van de bewoners verbeteren. Er zijn drie niveaus te onderscheiden in de kennisontwikkeling en informatieverzameling die voor het monitoren van het programma relevant zijn:

1. Cijfermatige ontwikkelingen in het gebied op een aantal kernindicatoren.
2. De uitvoering van het programma, de werkwijze en de interventies in de gebieden.
3. Lessen trekken uit activiteiten en resultaten van de programma's in de gebieden.

Om de impact van onze gezamenlijke inzet en interventies in NoordWest te kunnen bepalen, is het van belang om de monitoring een vast onderdeel te maken van de uitvoering en dit periodiek te meten. Hierbij gaat het niet alleen om het cijfermatig volgen van de ontwikkelingen, maar ook om het monitoren van de inzet en interventies op specifieke maatschappelijke opgaven en gestelde doelen. Hiermee meten we dus de maatschappelijke impact. Daarom houden we ook voor NoordWest de drieslag van het Rijk aan: we tellen, vertellen en investeren in lerende gemeenschappen.

De interpretatie van data, cijfers en ervaringen is cruciaal om een compleet beeld te geven van de impact van de interventies in NoordWest. Monitoring draagt bij aan het steeds beter kunnen sturen en uitvoeren van de interventies, waardoor we onze doelen beter kunnen realiseren.

7.1.1. Kwantitatieve én kwalitatieve monitoring: tellen en vertellen

De resultaten van de integrale wijkaanpak en de inzet van de partners in NoordWest gaan we langjarig volgen. Om dit te kunnen monitoren, ontwikkelen we een monitoringsinstrumentarium; de zogenaamde T-meter. Dit instrument voldoet aan de behoeften van de inwoners en profes-

sionals in NoordWest, de eisen van het NPLV én van de gemeente Tilburg. Het biedt ons de gelegenheid om te verantwoorden én tijdig (bij) te kunnen sturen als dat nodig is, 'doendenken', leren in de praktijk.

De cijfers laten de ontwikkeling zien in NoordWest en geven een beeld van de impact. Maar het enkel cijfermatig volgen van de ontwikkelingen is niet voldoende om te zien of het ook écht beter gaat met de inwoners in deze gebieden. Daarom hebben we ook aandacht voor kwalitatieve verhalen van de inwoners en beschrijving van de stand van zaken in deze gebieden: wat leeft er onder de inwoners en zien we daarin veranderingen in de tijd? We moeten dus niet alleen tellen, maar ook (verhalen) vertellen. Bewoners zijn ervaringsdeskundigen, verdienen een serieuze positie en zijn een belangrijke informatiebron. Net als uitvoeringsprofessionals die weten wat er speelt in de praktijk. De T-meter wordt een instrument dat beide componenten in zich heeft (kwantitatief én kwalitatief).

7.1.2. Indicatoren NPLV

Door het Rijk zijn 17 kernindicatoren vastgesteld voor de landelijke monitor van het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid en de 20 NPLV-gebieden die daar deel van uitmaken. In onderstaande tabel staan, voor zover nu bekend, de resultaten voor NoordWest vermeld. Deze gegevens worden opgenomen in de halfjaarlijkse voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer. (Zie pagina's hierop volgend.)

7. Kernindicatoren en resultaten per actielijn

Actielijn 1

Een integrale aanpak

1. Leefbaarometer 'woningvoorraad' (indexcijfer)

	Score Leefbaarometer 2020	Afwijking t.o.v. gemiddelde NL	Aandeel woningvoorraad
Noord	3,9016	-0,2007	-0,0359
West	3,8413	-0,2610	-0,0902
Gemeente	4,0185	-0,0837	-0,0122

2. Het aantal te herstructureren en geherstructureerde woningen (absolute aantallen)

Niet beschikbaar.

3. Het aantal nieuw te bouwen woningen (absolute aantallen)

West: 7500

Noord: 5000

4. Samenstelling woningvoorraad (% koop – sociale koop – huur – sociale huur) *

Gebied	& koop	% huur	% bezit corporaties	% overige huur
Noord	37	63	53	9
West	29	71	55	17
Tilburg	50	50	32	18
Nederland	57	43	29	14

5. Woningen met energielabels E t/m G (%)

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op data van geregistreerde energielabels. De gegevens van veel (oudere) woningen ontbreken omdat deze geen definitief energielabel hebben.

Gebied	% A	% B	% C	% D	% E	% F	% G	% E t/m G
Noord	18,0	18,6	35,2	19,7	7,0	1,4	0,1	8,6*
West	20,5	9,2	34,8	18,1	11,4	4,0	2,1	17,5
Tilburg	37,3	15,8	22,8	10,3	7,1	4,0	2,7	13,7
Nederland	32,1	16,7	25,3	11,1	6,7	4,2	4,0	14,9

* Dit percentage valt laag uit in vergelijking met de rest. Dit komt waarschijnlijk doordat verouderde woningen veelal nog geen energielabel hebben.

7. Kernindicatoren en resultaten per actielijn (Vervolg)

6. Inzet sturingsinstrumentarium woningtoewijzing (ja/ nee; zo ja, welke; toelichting)

Ja, WoningInZicht:

Corporaties houden bij het bepalen van huurprijzen rekening met een evenwichtige spreiding van inkomensgroepen over de stad en de dorpen, op basis van een gezamenlijk strategisch voorraadbeleid uitgewerkt op wijkniveau. We houden daarbij rekening met de verschillen in de samenstelling van het bezit van de drie corporaties.

Voor woningzoekenden is het belangrijk dat zij kunnen rekenen op voldoende toegang tot de voorraad en voldoende beschikbaarheid van woningen. Corporaties sturen hier via het huurbeleid en toewijzingsbeleid actief op en dragen allemaal bij aan de beschikbaarheid in de verschillende woonproducten en huurprijsklassen.

In de toewijzing maken de corporaties actief gebruik van de ruimte om middeninkomens te huisvesten om de eenzijdige samenstelling van buurten waar mogelijk te voorkomen.

De wijze van woonruimteverdeling van de sociale huurwoningen in Tilburg (het 'hoe') wordt bepaald door de Tilburgse corporaties, in nauw overleg met de corporaties binnen Hart van Brabant. De mate van evenwichtigheid wordt gemonitord zodat we tijdig kunnen bijsturen in afspraken of beleidskeuzes. We monitoren:

- jaarlijks op basis van de gezamenlijke ontwikkeling van de voorraad en effecten van de gehanteerde woningtoewijzing.
- 3-jaarlijks op basis van een Woningmarktonderzoek.

7. SES-WOA-score (indexcijfer)

	SES-WOA/gemiddelde score (2019)
Noord	-0,21
West	-0,22
Tilburg	-0,1

8. Huishoudens onder sociaal minimum (% van totaal aantal huishoudens)

	Huishoudens op of onder sociaal minimum (2019)
Noord	12,3%
West	13,3%
Tilburg	8,2%

9. Arbeidsparticipatie (% van beroepsbevolking)

	Arbeidsparticipatie (2019)
Noord	60,3%
West	58,6%
Tilburg	69%

10. Definitief schooladvies PO (% VMBO – HAVO – VWO)

	VMBO	HAVO	VWO
Noord	71%	20%	9%
West	59%	27%	14%
Gemeente	54%	28%	18%

7. Kernindicatoren en resultaten per actielijn (Vervolg)

11. Inwoners zonder startkwalificatie (% inwoners 18-30 jaar) *

Noord: 38%

West: 43%

12. Personen in schuldsanering (% inwoners)

Niet op wijkniveau beschikbaar.

13. Gebruik WMO (aantal per 1000 inwoners)

	Aantal Wmo gebruik per 1000 inwoners (2019)
Noord	72
West	109
Tilburg	64

14. Jongeren met jeugdzorg (aantal per 1000 23-minners)

	Aantal gebruik jeugdzorg per 1000 23-minners (2019)
Noord	72
West	118
Tilburg	101

15. Leefbaarometer 'overlast & onveiligheid' (indexcijfer)

	Score Leefbaarometer 2020	Afwijking t.o.v. gemiddelde NL	Aandeel overlast en onveiligheid
Noord	3,9016	-0,2007	-0,1041
West	3,8413	-0,2610	-0,1213
Gemeente	4,0185	-0,0837	-0,0647

16. Risicoscore jonge aanwas criminaliteit

	Risicoscore jonge aanwas criminaliteit (%)
Noord	8,6%
West	8,7%
Tilburg	5,9%

17. Inwoners die veel jeugdoverlast ervaren volgens de Veiligheidsmonitor.

Nog niet op wijkniveau beschikbaar.

7. Monitoring en verantwoording (vervolg)

De lokale monitor is aanvullend op en sluit aan bij de landelijke monitor voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

We kijken ook naar het landelijke dashboard 'Zicht op wijken'. Daarmee kunnen we de ontwikkelingen op het brede terrein van leefbaarheid en veiligheid in Tilburg (NoordWest) vergelijken met andere gemeenten en andere wijken in Nederland. De data kunnen eveneens benut worden voor de analyse van de stand van zaken in het stedelijk focusgebied NoordWest. Dit dashboard is beschikbaar via de WijkWijzer.

7.2. Lerende aanpak en lerende gemeenschappen: rijker verantwoord

We ontwikkelen samen met onze partners stap voor stap de gebiedsgerichte aanpak voor NoordWest; we volgen de beweging (langjarig) en sturen bij waar nodig. De gebiedsteams vormen een belangrijke schakel om ervarings- en uitvoeringskennis samen te brengen. Op basis van de kennis en ervaring van de partners en professionals in NoordWest, de wijkagenda die samen met bewoners is opgesteld, smart data én de verhalen van inwoners, weten we wat er speelt. We leren van wat werkt en wat niet werkt in de wijken, en waarom.

In werk- en leergemeenschappen werken we aan onze opgaven. Deze worden begeleid en gefaciliteerd door een samenwerkingsverband van hogescholen en Tilburg University. Continu wordt er kennis aan de wijken toegevoegd en werkzame bestanddelen worden expliciet gemaakt. Het betreft actieonderzoek, participatief en lerend onderzoeken. Daarnaast heeft het flexibiliteit in zich: de monitoring moet zich steeds kunnen aanpassen aan dat wat we leren. Dit vormt de basis om meer duiding te geven aan de ontwikkelingen en het welzijn van de inwoners in NoordWest.

7.3. Langjarige aanpak

Net als de generatielange aanpak waar het programma voor staat, kost het opzetten van een goede monitoring tijd. Dit betekent dat het monitoringsinstrumentarium een stevige basis legt om te weten wat we aan het doen zijn en welk effect dit heeft op wat we willen bereiken maar daarnaast ook duiding geeft aan de mate van efficiëntie en vooral effectiviteit van onze interventies in het bereiken van de doelen. Het gaat immers om impact. Dat kan niet zonder betrokkenheid van onze alliantiepartners, onze inwoners én het programmabureau dat periodiek inzichtelijk maakt hoe NoordWest er voor staat en op basis waarvan we gezamenlijk kunnen beoordelen of bijsturing nodig is en of andere partijen in de aanpak (of het ontwikkelen van nieuwe methodieken of oplossingen) nodig zijn.

8. Sturingsfilosofie

In Tilburg doen we het samen. We hebben een ambitie die we in een lange termijn agenda, het Uitvoeringsprogramma hebben opgeschreven. Om deze ambities te realiseren moet er een goede samenwerking zijn tussen inwoners, ondernemers, partners en gemeente. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we dit organisatorisch gaan doen. We bouwen de sturing van het programma op vanuit de leefwereld van de inwoners, ondernemers en professionals die dagelijks in de wijk aanwezig zijn. In de dagelijkse praktijk wordt pas echt zichtbaar wat goed gaat en wat beter kan en moet. Wij leggen het zwaartepunt van de sturing en een groot deel van de doorzettingskracht dan ook op het kleinste schaalniveau waar dit praktisch uitvoerbaar is: dat is de schaal van de wijk zelf, in ons geval dus de wijken West, Noord en Groenewoud.

Belangrijk om te vermelden is dat de wijk Groenewoud in Tilburg Zuid de 'status aparte' heeft gekregen vanuit het Rijk. Binnen deze wijk wordt op dezelfde wijze uitvoering gegeven aan plannen. Dus vanuit de leefwereld en gefaciliteerd en uitgevoerd door gebiedsteams, inclusief het programmabureau.

8.1 Programmabureau en gebiedsteams

De opgaves die voortvloeien uit de behoeften van de wijk worden opgenomen in een wijk-

agenda, waar het Uitvoeringsprogramma een prominente plek in heeft. In elke wijk is een gebiedsteam actief, waar de leden van het programmabureau onderdeel van uit maken. De gebiedsteams en het programmabureau zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma. Een gebiedsteam kent zowel een tactisch-operationeel team als een strategisch-tactisch team. Dit laatste team geeft sturing aan de uitvoering van de opgaven in de wijkagenda. Hierin hebben onder andere zitting de omgevingsmanager, teamchef politie, voorzitter wijkraad, wijkmanager corporatie, manager welzijnswerk, directeur(en) onderwijs, wijkwethouder en wijkdirecteur. Zie onderstaand schema.

8.2 Kernalliantie en stedelijke alliantie

Wanneer men in het gebiedsteam en/of bij het programmabureau tegen blokkades aanloopt of middelen en mogelijkheden nodig heeft kunnen zij opschalen en worden ze geholpen en

In Tilburg doen we het samen. We hebben iedereen dan ook hard nodig om dit uitvoeringsprogramma te laten slagen

gesteund door de Kernalliantie NPLV NoordWest en Groenewoud. Voor de stedelijke afstemming, reflectie en evaluatie is er een overkoepelende stedelijke alliantie. In de stedelijke alliantie komen alle partners van de stad bij elkaar om commitment te bevestigen op de lange termijn agenda van de stad, het zogenoemde Manifest013. Wij hebben deze sturingsfilosofie in bovenstaande figuur weergegeven en lichten hem daarna nog wat uitgebreider toe.

8.2.1 Eerste ring, het Middelpunt: Vanuit de leefwereld in de wijk

In NoordWest en Groenewoud leven dagelijks vele inwoners en professionals met elkaar samen. Zij wonen en werken in de wijk of gaan er naar school. In deze leefwereld is zichtbaar wat goed gaat en wat beter kan en moet. Het is belangrijk dat we daarom vanuit de leefwereld bepalen wat nodig is voor de wijk, natuurlijk ook aangevuld met opgedane kennis en data, maar de leefwereld is het startpunt. Vanuit dit startpunt bepalen we gezamenlijk de agenda. Vervolgens leren we door te doen. Hierin werken inwoners, ondernemers en professionals met elkaar samen. Stap voor stap en steeds voortbordurend op dat wat we leren en ervaren.

8.2.2 Tweede ring: Gebiedsteams en programmabureau, gezamenlijk eigenaar van uitvoering Uitvoeringsprogramma NPLV

Per wijk zijn er gebiedsteams actief met voor de opgaves relevante vertegenwoordiging vanuit de betrokken partners. Belangrijke leden zijn de inwoners/ervaringsdeskundigen, sociale partners, het bedrijfsleven, corporaties, politie, kinderopvang, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, zorgorganisaties en de gemeente. Het is heel belangrijk dat we ruimte geven aan de veelvormigheid van inwonersparticipatie, die dichtbij en op maat in de wijken vorm krijgt. Leden van het programmabureau maken onderdeel uit van de gebiedsteams, en richten zich vooral op de plus opgaven waar veranderkracht ingezet moet worden (zowel systeem- als innovatiedoorbraken).

De **gebiedsteams** zijn agenderend, initiërend, ondersteunend en zijn, ook verantwoordelijk voor het uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma NPLV NoordWest. Met hierbij een ondersteunende en faciliterende rol voor de leden van het programmabureau. In de gebiedsteams zijn alle leden gelijkwaardig, het voorzitterschap rouleert of ligt bij één van de partners.

Het **programmabureau** staat onder leiding van een programmadirecteur. Naast de programmadirecteur zijn er ook experts werkzaam die expertise hebben op Goede Start, Ruimte om te leven, Optimale kansen in een Wereld die mij ziet, en juist op de cross overs van deze opgaven. Deze maken onderdeel uit van de gebiedsteams. Het aantal programmaleiders wordt nog nader bepaald. De programmadirecteur legt verantwoording af aan de burgemeester, voorzitter van de Kernalliantie. Het bureau faciliteert, ondersteunt, jaagt aan, bewaakt de samenhang en ondersteunt de gebiedsteams en kernalliantie bij noodzakelijke doorbraken op wijk, stedelijk of bovenstedelijk niveau. Het draagt kennis en methodes aan, zorgt voor actieve deelname aan relevante netwerken en boort waar nodig financiële bronnen aan.

8.2.3 Derde ring: Kernalliantie NoordWest en Groenewoud

Op basis van de opgaven in NoordWest en Groenewoud is een Kernalliantie gevormd, die verantwoordelijk is voor het behalen van de ambities en resultaten van het Uitvoeringsprogramma NPLV. Deelnemers aan de Kernalliantie vertegenwoordigen en hebben een groot netwerk binnen hun achterban. We onderkennen dat elk van deze beslissers verantwoordingslijnen heeft binnen de eigen organisatie. Een hard mandaat hebben zij derhalve maar in beperkte mate. De gebiedsteams en de programmadirecteur kunnen bij het vastlopen in het behalen van de resultaten opschalen naar de Kernalliantie. De Kernalliantie bestaat nu uit leden afkomstig uit de

kinderopvang, onderwijs, woningcorporaties, politie, welzijnswerk en vanuit het Rijk. Daarnaast sluit de wethouder Wijkgericht werken aan en zit de burgemeester de alliantie voor. Vanaf de start zal de Kernalliantie in ieder geval uitgebreid worden met een vertegenwoordiger van de inwoners, het bedrijfsleven en de zorg. Ook hier geldt dat we recht moeten doen aan de veelvormigheid van inwonersparticipatie, dit wordt samen met de inwoners, waaronder jongeren, verder uitgewerkt. Bij de bespreking van de wijken in de Kernalliantie zijn de wijkwethouders aanwezig. Daarnaast kunnen afhankelijk van de onderwerpen op de agenda van de Kernalliantie, ook de wijkwethouder, portefeuillehouder of bestuurders van andere partners aansluiten.

8.2.4 Vierde ring: Stedelijke alliantie

We vormen een bestuurlijk ecosysteem bestaande uit bestuurders van gemeente (in principe voltallig college), bedrijfsleven, corporaties, sociale partners, welzijn, zorg, jeugd/WMO, onderwijs, politie, cultuur en sport. Deze alliantie staat onder voorzitterschap van de burgemeester en ontmoet elkaar 2 keer per jaar. Jaarlijks onderschrijft en herbevestigt de alliantie de langjarige stedelijke ambitie, deze wordt samengevat in een agenda met als titel 'Manifest 013'. Dit is een langjarige en brede agenda voor de hele stad, de agenda van NoordWest en Groenewoud maakt hier onderdeel van uit.

8.2.5 Vijfde ring: Systeemwereld

Voor echte systeendoorbraken, hebben we de overheid (landelijk, provinciaal en lokaal), maar ook andere landelijke koepels en brancheorganisaties nodig. De landelijke en lokale overheid zijn vertegenwoordigd in de kernalliantie.

Daarnaast nemen we deel aan een strategisch doorbraak overleg op ambtelijk niveau en benutten politiek bestuurlijke lijnen.

*Beeldmateriaal is afkomstig van Beeldbank Gemeente Tilburg.
Fotografie door: Angeline Swinkels, Dolph Cantrijn, Joris Buijs, Anja van Eersel, Marthe Jacobs,
Tiwos, Yvonne Simons-Hannink, Jimke Joling, Frederique van de Sanden, Tijmen Moelker,
Jostijn Ligtvoet, Franca van de Sande en Gerdien Wolthaus-Paauw, Noordvoerders.*